

Хуитыныгъэхэр хъумэнырш къдуэн НЭХЪЫЩХЬЭР

2-нэ нап.

Ислъамым M Hyp

3-нэ нап.

TxakIya Гъэунэ <mark>Борис</mark>

4-нэ нап.

3ы и хъндар

4-нэ нап.

Уэрэлыр зи Іэпэньухэр

«Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм щІыхь зиІэ и къегъэлакІуэ» цІэ лъапІэр фіэщыным и Іуэхукіэ

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэм и Указ

ЦІыхухэмрэ щІыналъэхэмрэ къызэрымыкіуэ щытыкіэм щыхъумэнымрэ аварийно-къезыгъэл Іуэхугъуэхэр щрагъэкІуэкІкІэ хэлъхьэныгъэшхуэ зэрыхуащіамрэ папщіэ икіи илъэс куэд лъандэрэ хьэлэлу зэрылажьэм къыхэкІыу «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм щыхь зиіэ и къегъэлакіуэ» ціэ лъапіэр фІэщын

Бардошэ Сергей Григорий и къуэм -«МафІэсым пэщІэт-къегъэлакІуэ Къэбэрдей-Балъкъэр къулыкъу» къэрал кlэзонэ ІуэхущІапІэм и мафІэсгъэункІыфІ-къегъэлакІуэ часть №6-м и къэрэгъулым и унафэщІым

Къэжэр Аслъэнджэрий Аслъэн и къуэм - «Урысейм и МЧС-м и Кавказ Ищхъэрэ щІыналъэ къэлъыхъуакІуэ-къезыгъэл гуп» федеральнэ къэрал кlэзонэ

ІуэхущІапІэм и къудамэ Урысейм и МЧС-м и Іуащхьэмахуэ бгылъагэ къэлъыхъуакІуэкъезыгъэл ІэнатІэм и къэлъыхъуакІуэкъезыгъэл гупым и унафэщІым

Лелюкаев Ибрэхьим Николай и къуэм «Урысейм и МЧС-м и Кавказ Ищхъэрэ щІыналъэ къэлъыхъуакІуэ-къезыгъэл гуп» федеральнэ къэрал кlэзонэ lyэхущІапіэм и къудамэ Урысейм и МЧС-м и Іуащхьэмахуэ бгылъагэ къэлъыхъуакІуэкъезыгъэл ІэнатІэм и къэлъыхъуакІуэкъезыгъэл гупым 1 класс зиІэ и къегъэлакІуэм.

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Іэтащхьэ КІУЭКІУЭ Казбек

2021 гъэм дыгъэгъазэм и 24-м

и Іэташхьэ Налшык къалэ

Урысейм и Къегъэлак Гуэхэм я махуэм

КъызэрымыкІуэ щытыкІэхэмкІэ и ми- гъэункІыфІхэр, бгырыкІуэхэр, псым и нистерствэм и Къэбэрдей-Балъкъэр щ!агъыр щ!эзыпщытык!хэр, жьыхулъатэкъудамэм шылажьэхэм.

«КЪЕГЪЭЛАКІУЭХЭМ фи лэжьыгъэр гугъущ, языныкъуэхэм дежи, псэзэпылъхьэпіэщ, а псом къадэкіуэуи пщіэшхуэ зыпылъщ. Къыфхэтхэм я Іэпкълъэпкъыр зэрыпсыхьам, лІыгъэ зэрабгъэдэлъым и мызакъуэу, фщыщ дэтхэнэри зэщІэкъуарэ зэпіэзэрыту зэрыщытри дэркіэ нэрылъагъущ. Фызыхэт къулыкъур къызэрырахьэжьэрэ къалэн нэхъыщхьэу къыфхуагъэувахэм халъытэ цІыхухэр къэхъукъащіэ шынагъуэхэм пэіэщіэ щіыныр, я гъащІэмрэ узыншагъэмрэ щыхъумэныр, лей зытехьахэм и чэзум защіэгъэкъуэныр», - щыжиlащ и пэублэ псалъэм республикэм и Іэташхьэм.

Ауэ щыхъукІи, тхыдэ мыжыжьэм дриплъэжу къыхэдгъэщынщи, РСФСР-м и Министрхэм я Советым 1990 гъэм дыгъэгъазэм и 27-м къыдигъэк а унафэм ипкъ иткіэ, ди къэралым къыщызэрагъэпэщауэ щытащ КъегъэлакІуэхэм я урысей корпус зыфіаща къулыкъур. Иужьым, 1995 гъэм щэкlуэгъуэм и 25-м, УФ-м и япэ Президент Ельцин Борис и унафэкіэ, а Іуэхущіапіэм зэреджэр зэрахъуэкіащ, «Къызэрымыкіуэ щытыкіэхэм япэщіэтынымкіэ къэрал комитет» цІэр иІэу.

КъимыдэкІи, зи гугъу тщІы къулыкъум

кхъухьлъатэзехуэхэр, хьэ гъэсахэр зи гъусэхэр, нэгъуэщіхэри. Ахэр, къэхъукъащіэ зэмылі эужьыг ъуэхэм: мафі эсхэм, псыдзэхэм, гъуэгум къыщыхъу зэжьэхэуэныгъэхэм, нэгъуэщІхэми фэбжь къыхэзыххэм щадэІэпыкъукІэ, езыхэм я узыншагъэр, уеблэмэ я щхьэр халъхьэнкіэ зэрыхъунури, ипэжыпІэкІэ, зыдэзыщІэж ІэщІагъэлі нэсхэщ.

2021 гъэм кърикІуахэм я япэрей бжыгъэхэм къызэрагъэлъэгъуамкІэ, Іуэху мыщхьэпэ зэмыл!эужьыгъуэхэм хэхуа ц!ыхухэм ящыщу Урысейм и МЧС-м и Іэщагъэліхэм кърагъэлахэм я бжыгъэр мини 180-м щІигъуащ, псэуныгъэм дежкіэ зэраныгъэшхуэ къэзышэ щіыпіэхэм цІыху мин 60-м нэблагъэ кърагъэІэпхъукіащі. Мы илъэсми къегъэлакіуэхэр псэемыблэжу яужь итащ къэрал иным и мэзхэм къыщыхъуа мафіэсхэм япэщіэтыным (апхуэдэхэм ящыщу ягъэункІыфІыжахэм я бжыгъэр мин 370-м щхьэдэхащ), Къуэкіыпіэ Жыжьэм и щіыпіэ зыбжанэм къыщиуа псыдзэхэм цІыхухэмрэ ахэр щыпсэу жылэхэмрэ щыхъумэным. Къищынэмыщіауэ, Урысейм й къегъэлакіуэхэр мы гъэм нэгъуэщі къэралхэми щыіащ, абыхэм гузэвэгъуэ щыхэхуа цІыхухэм щадэІэпыкъуу.

КЪУМАХУЭ Аслъэн.

Ди къэралым и щыхьэр Москва щекІуэкІащ Къэрал Советымрэ УФ-м и Президентым и нэІэм щІэту лажьэ Щіэныгъэмрэ егъэджэныгъэмкіэ советымрэ я зэіущіэ. 2021 гъэр щіэныгъэмрэ технологиехэмрэ я илъэсу зэрыщытам теухуа а зэхуэсым къыщапщытэжащ а унэтІыныгъэхэмкІэ гъэм кърикІуахэр. Зэlущіэм хэтащ УФ-м и Президент Путин Владимир, Правительствэм и Унафэщ Мишустин Михаил, Правительствэм, Зыхъу-мэжыныгъэмкІэ советым хэтхэр, къэралым и щІыналъэхэм я Іэташхьэхэр, политикэ партхэм я пашэхэр, щізныгъз ізнатізхэм я ліыкІуэхэр. Абы ирагъэблэгъащ ди республикэм и Іэтащхьэ Кіуэкіуэ Казбеки.

ЗЭХУЭСЫР къызэlуихащ УФ-м и Президент Путин Владимир. Пэублэ псалъэм абы къыщыхигъэщащ щІэныгъэмрэ технологие пэрытхэмрэ я зыужьыныгъэм къэралым, цІыхухэм я зэlузэпэщыныгъэр куэдкlэ зэрелъытар. Абы къыхэкІыу къалэн нэхъыщхьэхэм ящыщу къйгъэлъэгъуащ щіэныгъэм щызыіэрагъэхьэ ехъулІэныгъэхэри инновацэ проектхэм къапыкі фіыгъуэхэри, псом япэрауэ, жылагъуэм и зыужьыныгъэм, ціыхухэм я псэукіэр егъэфіэкіуэным хуэгъэлэжьэныр.

- Ди къэралым щылажьэ федеральнэ, щіынальэ программэхэм ящыщ дэтхэнэми мыхьэнэ гуэр щиГэнур ахэр фэ, субъектхэм я Гэтащхьэхэм, фи нэІэм щІэтрэ яхуэфэщэн гулъыти ялъэвгъэlэсу екіуэкімэщ. Дэтхэнэми къывгурыіуэн хуейщ щіэныгъэмрэ технологие пэрытхэмрэ зегъэужьыным епха а Іуэхугъуэхэм цІыхухэм, псом хуэмыдэу шалэгъуалэм я дежкіэ мыхьэнэшхүэ зэраГэр. Абы къыхэкІыу фыкъыхузоджэ щІалэгъуаныбжьыщІэхэмрэ нэхъыбэгуэрэ фахуэзэну, фепсэлъылгэну, технологиерэ техникэ я лъэныкъуэкІэ ахэр зыщІэхъуэпс, зыхуэныкъузу къалъытэ Іузхугъузхэм гу гъэк пэжьыгъэхэм куэду къыхэфшэ щІэныгъэлІ ныбжьыщІэхэр, Іуэху еплъыкіэщіэхэр зиіэ щіалэгъуалэ жыджэрхэр. Апхуэдэ Іуэху зехьэкІэм фи щІыналъэхэм къыфхуришэлІэнущ гъунэгъу щІыпІэхэм, уеблэмэ хамэ къэралхэм яшыш шІалэгъуалэ зэчиифіэхэр, - жиіащ Путиным. -Шэч хэмылъу, федерацэм хыхьэ субъектхэмрэ ІуэхущІапІэ инхэмрэ къабгъэдэкі жэрдэм зэмылізужьыгъуэхэращ щІэныгъэри, егъэджэныгъэри, технологие пэрытхэри адэкІэ зыгъэкІуэтэфынур, сыту жыпіэмэ ахэр зыхуэныкъуэу къагъэлъагъуэ Іуэхугъуэхэращ щіэныгъэ-къэхутэ- рычэтыщіэхэр, къэрал унафэщіхэр

едмедгинежредга едмедгинеПШ ягъуэт къэрал гулъытэм хохъцэ ныгъэ Іэнатіэхэм я Іэщіагъэліхэр нэхъыбэу зытелажьэр. ЩІэныгъэ Іуэхущіапіэхэмрэ щіыналъэхэм я унафэщІхэмрэ зэдэлэжьэн хуейщ, хьэрычэтыщіэхэм я мылъкум щыщ технологие зыужьыныгъэм халъ-

хьэн папщІэ Іэмалхэри къызэгъэпэщыпхъэщ. Къэралым и УнафэщІым иубзыхуащ шІыналъэхэм я Іэтащхьэхэм нэхъыбэу гу зылъатэн хуей унэтІыныгъэхэр. Апхуэдэхэщ, япэрауэ, инновацэ проектхэр хэlущіыіу зыщіа щІэныгъэ гупхэм къагъэлъагъуэ технологиещіэхэр гъащіэм щыгъзунэхунымкіз ядзізпыкъун зэрыхуейр. Абыхэм хъер къазэрыпыкіынур нагуэ къэхъуа нэужь, ахэр къалэм, Іуэхущіапіэм, Іэнатіэм къыщыгъэсэбэпын нэхъ псынщІэІуэу шІэдзапхъэщ. А Іуэхугъуэхэр нэхъ тэрэзу зэфіэкіын папщіэ, зэдэлэжьэн хуейш шыналъэхэм шыlэ щіэныгъэ іуэхущіапіэхэри къэрал властри.

ЕтІуанэрауэ, федерацэм хэт субъектхэм ІэмалыфІхэр къахузэгъэпэщын хуейщ, щІэныгъэ, технологие проект пашэхэр даlыгъыфын папщІэ. Къэхутэныгъэхэмрэ инновацэ проектхэмрэ гъащіэм хэпшэнымкіэ грантхэр къэзыгъэлъагъуэ щіыналъэ щіэныгъэ фондхэм мылъкукІэ ядэІэпыкъун хуейуэ къилъытащ Президентым. Абы жиlащ федеральнэ еджапІэ нэхъыщхьэхэм, щіэныгъэ іуэхущіапіэхэм щекІуэкІ къэхутэныгъэ лэжьыгъэхэм щіыналъэ бюджетым къыхэкі мылъку хуаутІыпщыну зэрыхуитым епха дэфтэр Къэрал Думэм иджыблъыфтэу. ЩІыналъэхэм щызэфІэв- лагъэ къызэрыщащтар. Апхуэдэ Іэмалхэр яІэнущ зи Іуэхухэр дэкі субъектхэми мылъкукіэ зызыщіа-

гъакъуэхэми. Ещанэрауэ, Президентым къызэрилъытэмкіэ, къэралым хэіущіыіу щыхъуа, гъащіэм и унэтіыныгъэ зэмылі эужьыг туэхэм щы із ехтуліэныгъэхэмрэ зыужьыныгъэхэмрэ лъабжьэ яхуэхъуа технологие пэрытхэр щызэхуэхьэса базэ къызэгъэпэщын хуейщ. Бжыгъэр зи лъабжьэ а дэфтэрым Іэмал къитынущ технологие пэрытхэр дэнэ шІыпій къыщагъэсэбэпынымкіэ, щіыналъэхэм щыіэ щіэныгъэ іуэхущіапіэхэр, хьэ-

зэпыщіауэ лэжьэнымкіэ.

нологие ІзнатІзм нэхъыфІу зезыгъзужь щІыналъзхэм нэхъыбзу защІэгъэкъуэн хуейуэ собж, сыту жыпІэмэ инновацэ проект зэмылІэужьыгъуэхэр къыщыунэху, ахэр гъащіэм щыхапщэ щіыпіэхэм апхуэдэ ІуэхуфІхэмкІэ ядэІэпыкъупхъэщ. А Туэхугъуэхэм иджыблагъэ щытепсэлъыхьащ щІыналъэхэм я Іэтащхьэхэмрэ ЩІэныгъэмрэ егъэджэныгъэмкІэ советымрэ я экспертхэмрэ я зэlущlэм. Абы щагъэбелджылащехъулІэныгъэрэзыужьыныгъэрэ къызыпыкі щіэныгъэ къэхутэныгъэхэр, инновацэ проектхэр, къыхигъэщащ Путин Владимир. Апхуэдэу хъыбар фызогъащІэ ШІэныгъэлі ныбжьыщіэхэм я конгрессым къызэригъэпэщ зэlущlэхэр етІанэгъэ къыщыщІэдзауэ ди къэралым и щІыналъэ псоми зэрыщекІуэкІынумкІэ. Ари Іэмал хъарзынэщ шІэныгъэліхэмрэ щІыналъэ унафэщіхэмрэ я мурадхэмкіэ зэдэгуэшэнымкіэ, яку дэлъ зэпыщіэныъэхэр ягъэбыдэнымкІэ.

УФ-м и Правительствэм и УнафэщІ Мишустин Михаил зэіущіэм къыщыщыпсалъэм къыхигъэщащ егъэджэныгъэ ІэнатІэм игъчэт зыужьыныгъэр. Апхуэдэу къэкІуэну илъэситхум къриубыдэу къэралым щылажьэ курыт школ мини 7-м щІигъум зэгъэпэщыжыныгъэ лэжьыгъэшхуэхэр щрагъэкІуэкІынущ. А Іуэхугъуэхэм хухахащ сом мелард щаужьын илъэс пщіы бжыгъэхэм я 92-м нэс. А лэжьыгъэхэм я фІы- пэщІэдзэ. Іуэхум нэхъыбэІуэу гъэкІэ школхэм яІэнущ иджырей къыхэшэни хуейщ щІалэгъуалэмрэ егъэджэныгьэ-гъэсэныгьэ мардэ пэрытхэм хуэкіуэ Іэмалыфіхэр, хъееныгъэр, ди къэкіуэнум папщіэ спорт унэтІыныгъэри хэту. Зэрагъэпэщыжын хуейхэр щаубзыхум, жыджэрагъ къагъэлъэгъуащ школакІуэхэм я адэ-анэхэми езы ныбжыщІэхэми.

- Псори зыхуэгъэпсыжар къытщ 1эхъуэ щіэблэм щіэныгъэ куу зрагъэгъуэтын папщІэ, Іэмал псори етыныращ, - къыхигъэщащ Мишустиным. Къатщтэ къэрал унафэхэр ятещІыхьащ егъэджэныгъэ-гъэсэныгъэ лэжьыгъэр убгъуауэ, шынагъуэншэу икіи фіагъ лъагэ иізу дэнэкІи къыщызэгъэпэщыным.

ШІэныгъэмрэ технологиехэмрэ я илъэсым кърикІуахэм ятеухуа док-

лад купщІафІэхэр зэхуэсым ща-- Къинэмыщіауэ, зи щіэныгъэ-тех- щіащ УФ-м и Правительствэм и вице-премьер Чернышенкэ Дмитрий, Къэрал Советым щІэныгъэмкІэ и къудамэм и унафэщІ, Новосибирск областым и губернатор Травников Андрей, Самарэ областым и губернатор Азаров Дмитрий, РАН-м и президент Сергеев Александр, МКъУ-м и ректор Садовничий Вик

тор сымэ. ЗэІущІэм щыжаІа псори къызэщІикъуэжащ, къэралым и щІэныгъэ ІэнатІэм адэкІэ зэрызиужьын хуеймрэ абыкіэ къыпэщылъ къалэнхэмри иубзыхуащ Путин Владимир.

- ЩІэныгъэмрэ технологиехэмрэ я илъэсым кърикlya lyэхугъуэ нэ-хъыщхьэ дыдэу къызолъытэ ди цІыхухэм ябгъэдэлъ щІэныгъэ къулеигъэм хэпщіыкіыу зэрыхэхъуар. АбыкІэ фІыщІэ зыбгъэдэлъхэм ящыщщ «Шэныгъэ» зэгухьэныгъэр. Технологие пэрытхэмрэ техникэ лъэщхэмрэ къигъэсэбэпу, а зэгу хьэныгъэм жылагъуэм хэlущІыіу щищІыфащ щІэныгъэлІ цІэрыІуэхэм я лекцэ купщаф Іэхэр. А къэпсэлъэныгъэ зэмылІэужьыгъуэхэм я фІыгъэкІэ ди цІыхухэм ящыщ куэдым шыгъуазэ зыхуащІыфащ шІэныгъэр здынэса лъагапІэхэм, езыхэри нэхъ гъунэгъу хуэхъуащ щІэныгъэмрэ технологие лъагэмрэ, · къыхигъэщащ къэралым и пашэм.

- БлэкІа гъэр ирехъу щІэныгъэмрэ технологиехэмрэ хэкум нэхъри зышколакіуэхэмрэ, волонтер зэшіэ гууз-лыуз зиІэ политикэ, жылагъуэ зэгухьэныгъэхэр.

УФ-м и Президентым фІыщІэ яхуищащ гъащіэм жыджэру хэт щіэныгъэлі ныбжьыщіэхэм, зэпеуэ зэмылІэужьыгъуэхэм зэфІэкІ лъагэхэр къыщызыгъэлъэгъуа школакіуэхэм, къащіэхъуэ щіэблэм ягъуэт щіэныгъэмрэ гъэсэныгъэмрэ мыхьэнэшхуэ езыт егъэджакіуэхэмрэ адэ-анэхэмрэ. А псори мэхъу щ ІэныгъэщІэхэмрэ технологиещІэхэмрэ къэралым адэкіи зыщаужьыным я лъабжьэ.

КЪАРДЭН Маритэ.

Гъуэгухэр къепщытэ

Кіуэкіуэ Казбек лэжьыгъэ іуэхукіэ гъэпэщыжыныгъэ лэжьыгъэр щыщіищы ащ Шэджэм районым. Абы и щы-Іэкіэ-псэукіэм щыгъуазэ зыщыхуищІым, зригъэлъэгъуащ Шэджэм Eтlyaнэ - Булунгу щІыналъэ мыхьэнэ зиІэ автомобиль гъуэгур зэгъэпэщыжынымкіэ щыіэ іуэхухэм хыхьэу мыгувэу ирагъэжьэну лэжьыгъэр щрагъэкіуэкіыну щІыпІэр - Хъущтэ-Сыртрэ Шэджэм псыкъелъэхэмрэ я зэхуаку дэлъ гъуэгур.

КІУЭКІУЭ Казбек щІыгъуащ КъБР-м и Парламентым и Унафэщіым и къуэдзэ Жанатаев Сэлим, республикэм транспортымрэ гъуэгу хозяйствэмкІэ и министр Дыщэкі Аслъэн, Шэджэм район администрацэм и унафэщі Борсэ Юрэ сымэ.

Республикэм и Іэтащхьэм гъуэгухэр къыщызэхиплъыхьым, щІыналъэм и цІыхухэми яхуэзащ, абыхэм я гъусэу туристхэр зэкіуаліэ щіыпіэхэр егъэфіэкіуэным теухуауэ щыіэ Іэмалхэм, хэкІыпІэхэм тепсэлъыхьащ.

Шэджэм Етіуанэ - Булунгу гъуэгум и кіыхьагъыр километр 65-рэ мэхъу, ар къыщожьэ P-217 «Кавказ» федеральнэ трассэм хиубыдэ Шэджэм ЕтІуанэм и гъунапкъэм щыщІидзэм деж икІи Лашынкъей, Шэджэм Ищхъэрэ, Хъущтэ-Сырт, Эльтюбю, Булунгу къуажэхэм кіуэцірокі. Ар а къуажэхэр зэпызыщІэ гъуэгу нэхъыщхьэщ, апхуэдэуи Къэбэрдей-Балъкъэрым и турист гъуэгуанэхэм ящыщ зым - Шэджэм аузым и щІыпІэ дахэхэм - ухуэзышэщ.

КъБР-м и Іэтащхьэ КІуэкІуэ Казбек и унафэкІэ республикэм Транспортымрэ жьын» къэрал программэм. гъуэгу хозяйствэмкІэ и министерствэм Шэджэм Етlуанэ - Булунгу гъуэгум зэ-

дзащ. Мы илъэсым и кіэм ирихьэліэу Шэджэм псыкъелъэхэмрэ Булунгу къуажэмрэ яку дэлъ, километр 22-рэ зи кlыхьагъ Шэджэм Етіуанэ - Булунгу автомобиль гъуэгур хьэзыр хъунущ. Абы текІуэдэну мылъкур республикэм и щІыналъэ гъуэгу фондым къыхэкІынущ.

2022 гъэм зэрагъэпэщыжын щадзэнущ Шэджэм Ищхъэрэ щегъэжьауэ Хъущтэ-Сырт нэс дэлъ, адэкІэ Шэджэм псыкъелъэхэм хуэкІуэ гъуэгухэр, абы хиубыдэу гъуэгухэм уэздыгъэхэр щыф адзэнущ, лъэс лъагъуэхэр зыхуей хуагъэзэжынущ. А илъэсым, КъБР-м и щІыналъэ гъуэгу фондым и мылъкукІэ, лэжьыгъэ пыухык ахэр щагъэзэщ энущ Шэджэм Ищхъэрэрэ Хъущтэ-Сыртрэ я зэхуаку дэлъ автомобиль гъуэгум щыщу километри 5,5-рэ зи кІыхьагъ Іыхьэм. Апхуэдэуи я мурадщ Шэджэм Ищхъэрэ, Хъущтэ-Сырт къуажэхэм я гъуэгухэм, Хъущтэ-Сыртрэ Шэджэм псыкъелъэхэмрэ нэс Іыхьэри къызэщІрагъэубыдэу, уэздыгъэхэр щы-

фіалъхьэну. Кіуэкіуэ Казбек Интернетым щиіэ социальнэ напэкіуэціым зэрыщыжиіамкіэ, 2023 гъэм Эльтюбю, Булунгу къуажэхэм я гъунапкъэм къыщежьэу километри 6-м нэблагъэ Шэджэм ЕтІуанэ - Булунгу автомобиль гъуэгур зэрызэрагъэпэщыжын мылъкур федеральнэ бюджетым къызэрыхагъэкІынум теухуа Іуэхум иужь ихьащ. ухуэныгъэхэр хагъэхьэну я мурадщ «КъБР-м и къуажэхэм зэдэууэ зегъэу-

ТХЬЭХУЩЫНЭ Ланэ.

ДэрэжэгъуэкІэ яхуоупсэ

Егоровэ Татьянэ «Хъуэпсапіэхэм я псей» хъуэпсапіэхэр нахуапіэ зэрыхъур. Парлаурысейпсо псапащі і Іуэхум хэтащ икіи ментархэм я нэіэ щіэт зэпытщ сабий зереспубликэм ис сабийхэр игъэгуф ащ.

САБИЙХЭР Парламентым и Унэм къригъэблагъэри, гуапэу ядэуэршэращ, дэтхэнэми и гурылъхэр къехъулІэну ехъуэхъуащ, саугъэткІи яхуэупсащ.

Илъэс 13 зи ныбжь Даянэ смарт-сыхьэт, шэрхъ зыщІэт лъэрыжэ, игъусапхъэр дэщіыгъуу, иритащ, арат пщащэм и хъчэпсапіэр. Абы и ныбжь Николаи, унэм къыщигъэсэбэпын Іэмэпсымэхэр тыгъэ хуищіащ Егоровэм. Спорт кіэстум щіэхъуэпс Диани къы Іэрыхьащ зыхуейр, абы жиlащ спортым хуабжьу зэрыдихьэхыр. Таня и хъуэпсапіэри ягъэзэщіащ а махуэм щхьэцыр зэрагъэдахэ хьэпшыпхэмкІэ ягъэгуфіаш.

НыбжьыщІэхэр Парламентым и Унэм къыщрашэкіащ, къалэм я нэгу зыщрагъэужьащ, республикэм и Псей нэхъышхьэм деж шыlаш

- «ХъуэпсапІэхэм я псей» акцэр ІуэхуфІщ. Дэ сытым дежи жыджэру дыхэтщ абы. Сабийхэр зэрыгуфІэр, я гурылъхэр къазэрыдэхъур плъагъун нэхърэ нэхъ гухэхъуз сыт шыІэ. Дэтхэнэ зы балигъым дежкій гуфіэгъуэщ ар. Сабийхэм я фіэщ хъууэ

КъБР-м и Парламентым и Унафэщ иштын хуейш телъыджэхэр къызэрыхъур, иншэхэр, зи адэ-анэ я нэІэ шІэмытыжхэр, гъащіэм щытыкіэ гугъу иригъзува ціыкіухэр здэщыіэ іуэхущіапіэхэр. Сэ мы гъэм къыстэрыхьа лъэтухэр Нартан, Зеикъуэ, Нарткъалэ щыІэ апхуэдэ ІуэхущІапІэхэм щыпсэу сабийхэрат зейр. Мызэмытізу абыхэм дызэрышыіам къыхэкіыу. иджы езыхэр къезгъэблагъэу депутатхэр зэрылажьэр, хабзэхэр щызэхалъхьэ унэр язгъэлъагъуну, саугъэтхэм нэмыщІ, махуэшхуэ яхуэсщіыну мурад сщіат, - жиіащ Егоровэ Татьянэ.

Къалэм зыщаплъыхьа нэужь, ныбжьыщіэхэр сабий шхапіэм яшащ, абдеж цІыкІухэм я мурадхэм, къыхахыну зыхуей Іэщіагъэм, нэгъуэщіхэми щытепсэлъыхьаш.

Фигу къэдгъэкІыжынщи, «ХъуэпсапІэхэм я псей» урысейпсо псапащ э Гуэхум хэташ КъБР-м и Парламентым и депутат псори. Щхьэж къылъыса лъэlухэр Илъэсыціјар къзмые шіыкіз ягъэзэшізнуш. Абы нэмыщіи, я нэіэ щіэт іуэхушіапіэхэр зыщагъэгъупщэркъым, Іэфіыкіэхэр мы махуэхэм ирагъашэ.

КъБР-м и Парламентым и пресс-ГуэхущІапІэ.

Сакъыну къыхураджэ

Урысейм Террорым пэщіэтынымкіэ и комитетым КъБР-м щи В Оперативно штабым республиком щыпсэухэр сакъыну къыхуреджэ, щіэпхъаджагъэ, хьэгъэщагъэ зэмыліэужьыгъэхэр ялэжьынкіэ шынагъэ зэрыщыіэм къыхэкіыу.

ЦІЫХУ куэд щызэхуэс щІыпІэхэм фыщыщыІэм деж набдзэгубдзаплъэу фыщыт, фысакъ.

Факіэлъымыплъу, я закъуэу къэвмыгъанэ балигъыпіэм нэмыса сабийхэр.

Фи автотранспортыр абыхэм хухэха щІыпІэхэм деж щывгъэув.

Къызэрымыкіуэ щытыкіэм ціыхухэр хуэзышэнкіэ, шынагъуэ къызыпкърыкІынкІэ хъуну Іуэхугъуэхэр фымылэжь. Хабзэхъумэхэм, апхуэдэуи ціыху куэд зыхэт зэхуэсхэр щекІуэкІым деж шынагъуэншагъэр къызэгъэпэщыныр зи лэжьыгъэ нэгъуэщі къулыкъущіэхэм хабзэкіэ къыфхуагъэувхэр вгъэзащіэ.

ЦІыху куэд щызэхуэса щІыпІэм дэпхьэ хъунукъым къэлыдынкіэ, къэуэнкіэ хъунухэр, пиротехникэ іэмэпсымэхэр, къыпхэуэнкіэ, узыуіэнкіэ шынагъуэ хьэпшыпхэр, щхъухь зыхэлъ, мэ гуащіэ къызыкіэрих веществохэр, апхуэдэуи зэкІуэцІылъышхуэхэр, сумкэшхуэхэр.

Шынагъуэншагъэм ехьэліа хабзэхэр тэмэму гъэзэщіа хъун папщіэ ухуэныгъэ зэмыліэужьыгъуэхэм я Іухьэпіэхэм, псэупіэ унэхэм я пщіантіэхэм абыкіэ хуитыныгъэ зиіэхэм фіэкіа зэрыдамыгъэхьэ мардэхэм щытетыну чэнджэщ ират а унэхэр хъумэныр зи пщэ дэлъхэм. Хьэпшып гуэрым дзыхь хуэвмыш імэ, ар гулъытэншэу къэвмыгъанэ. Ар зейр, къэзыгъэнар хэтми зэхэвгъэкі, ауэ абы фемыіусэ, зэкІуэцІыфхыну, вгъэІэпхъуэну яужь фимыхьэ: ар къэуэнкіэ, ціыху куэдым зэран яхуэхъункіэ, ухуэныгъэхэр зэтрикъутэнкіэ шынагъуэщ.

Палъэ кіыхькіэ зыри бгъэдэмыхьэу щыта автотранспортми фыхуэсакъ, псом хуэмыдэу абы телъыр нэгъуэщі щіыналъэм и номермэ.

Шэч фэзыгъэщІ сыт хуэдэ Іуэхуми теухуауэ хабзэхъумэхэм хъыбар евгъащІэ е къызэрымыкІуэ щытыкІэхэм деж дэlэпыкъуэгъу хъуну зи къалэн lуэхущlaпlэхэм фыпса-

Зыщывмыгъэгъупщэ фи набдзэгубдзаплъагъэмрэ хабзэхъумэхэм фадэГэпыкъуну фызэрыхьэзырымрэ щГэпхъаджагъэ хьэлъэ къэмыхъуным хуэщхьэпэнкіэ зэрыхъунур!

«Линэ пщтырым» и телефонхэр: КъБР-м щы оперативно штабым: 48-15-48:

Урысейм и ФСБ-м и управлензу КъБР-м щыІзм: 48-15-81 (дзыхь зрагъэз телефон);

КъБР-м щыІэ МВД-м: 40-49-10 (плъыр часть); 49-50-62 (дзыхь зрагъэз телефон); УФ-м СледствиемкІэ и комитетым СледствиемкІэ и управленэу КъБР-м щыІэм - 77-64-22 (дзыхь зрагъэз телефон);

Урысейм и МЧС-м и Управленэ нэхъыщхьэу КъБР-м

щыІэм - 39-99-99 (плъыр часть). КъБР-м щыІэ Оперативнэ штаб. КъБР-м и Парламентым

КьБР-м и прокуратурэм

КъБР-м и Парламентым щекіуэкіащ 2021 гъэм ялэжьахэр къыщапщытэжа зэіущіэр.

АР КЪЫЩІАДЗАЩ Іэнатіэщіэ пэрагъэувэхэм я ІуэхумкІэ. Май щІыналъэм и суд ІуэхушІапІэ №2-м и зэзыгъэкіуж судыщіэ къулыкъум Дэгу Мурат трагъэуващ, КъБР-м и Къэзыпщытэкъэзыбж палатэм и аудитору Сэхъурокъуэ Мурат хахащ.

Зэіущіэм етіуанэ еджэгъуэу къыщащтащ «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм 2022 гъэм, апхуэдэу 2023, 2024 гъэхэм ятещІыхьа республикэ бюджетыр». Проектым и ІуэхукІэ къэпсэлъащ КъБР-м финансхэмкіэ и министр Лисун Еленэ.

КъБР-м фіэкіыпіэ зимыіэ медицинэ страхованэмкІэ и щІыналъэ бюджету 2022 гъэм, 2023 - 2024 илъэсхэм ятещІыхьар къащтащ. КъБР-м и Правительствэм къыхилъхьа проектым теухуауэ къэпсэлъащ, зэхъуэкІыныгъэу халъхьахэр къи- сым и Къэрал Думэм и де- тlауэ щытынущ. Къыдэ- лlащ илъэсищым къыщыгъэлъэгъуащ КъБР-м ФІэ- путатхэр зэрыхахар. кіыпіэ зимыіэ медицинэ страхованэмкІэ фондым Бгъэжьнокъуэ Щалэгъуалэ палатэм и 1э- хэр дяпэкіи Парламентым тащхьэ Борисевич Екате- къыдэлэжьэну, Іуэху щхьэпэ мэшыр уэмрэ маціэмрэ щищіым, Егоровэ Татьянэ ринэ илъэсым къриубыдэу ялэжьахэм, адэкіэ къалэну кіыну, - жиіащ абы. зыхуагъэувыжхэм лъыхьащ.

УнафэщІ Егоровэ Татьянэ жьащ Къэрал Думэм, Фекъэпсэлъащ 2021 гъэм ялэ- дерацэмкіэ Советым, Урыжьахэм теухуауэ.

щіэкіащ. Куэдым я мурад щіыпіэ самоуправленэхэм къызэпиудащ дунейм и гу- я органхэм, жылагъуэ зэ- зэф эдгъэк ынухэр хуэущІыІу зыкъэзыщІа узы- гухьэныгъэхэм. Илъэсым фэм. Дауэ щытми, дэ гугъу- къриубыдэу хабзэубзыху ехьхэм дапэлъэщащ, ехъу- Іуэхухэм ятеухуауэ зэlущіэ ліэныгъэхэр диіэщ, Урысей 11 иригъэкіуэкіащ. Абыхэм Федерацэм и Президентым Іуэхугъуи 128-м щыхэпи унафэхэри нэсу дгъэзэ- лъащ, закон 54-рэ къыщащщащ. КъБР-м и Іэтащхьэр, тащ. КъБР-м и Парламе-Парламентыр, Правитель- ным щызэфІагъэкІа къаствэр дызэкъуэту дызэдэ- лэнышхуэхэм ящыщщ УФ-м лэжьащ. КъулыкъущІэхэм, и Конституцэм игъуэта зэхабзэхъумэ ІэнатІэхэм я лэ- хъуэкІыныгъэхэм жьакІуэхэм. Іуэхум хэтхэм, волонтёрхэм, публикэм и закон щхьэхуэгуащІэрыпсэухэм - псоми хэм щІэуэ халъхьахэр. бэшэчагъ къакъуэкlащ, рес- Апхуэдэу хэплъэжащ республикэм и Іуэху зытетыр публикэм и закон 18-м. къагурыІуащ. ФІыщІэ хэха яхузощі уз зэрыціалэр щіыр щхьэхуэу къытеувыкъызэрыхъейрэ псэзэпылъ- Іащ республикэм и бюдже- псор гъэзэщІэным теду- УнафэщІыр тепсэлъыхьащ ныкъуэкІэ диІэ еплъыкІэхьэпІэм Іут медицинэм и тым, абы теухуа законым и хуащ «КъБР-м и туризмэр» Хэку зауэшхуэм хэтахэм хэм, дызыхэт партым емылэжьакіуэхэм, - жиіащ абы. мыхьэнэм.

республикэм илъэсхэмрэ къэралым,

Ялэжьахэр къапщытэж

Дыщогугъ Къэбэрдейщіыналъэ Балъкъэрым и ліыкіуэу фіэкіуэн папщіэ бюджетым гъуэ нэхъ хуэмыщіахэм унафэщі Къэрал Думэм щыіэхэр, Зурият. Щыпіэ советхэм я депутаткуэд зэгъусэу зэфіэдгъэ-

Хабзэубзыху Іуэхухэм пэрыткІэрэ, КъБР-м и Парла-КъБР-м и Парламентым и ментыр жыджэру ядэлэсейм и Правительствэм, 2021 гъэр гугъуу къы- КъБР-м и къэрал властым. жылагъуэ КъБР-м и Конституцэм, рес-

Парламентым и Унафэ-

Илъэсым къриубыдэу - 2022 гъэмрэ 2023. 2024

хъуліащ нэхъ дызыгъэпіейтей Іуэхугъуэхэр едгъэмылъку щхьэхуэхэр къетшэлІэныр. Апхуэдэу мылъку щхьэхуэ хуэдунэтІащ мэкъуящыхъумэным, льготэ зиІэхэм хущхъуэ яІэрыгъэхьэным, еджакІуэхэм я олимпиадэхэмрэ зэпеуэхэмрэ егъэкІуэкІыным, лъэпкъыбзэхэр джыным, республикэм и цІыху щхьэхуэхэм пщіэншэу юрист дэіэпыкъуныгъэ шрат бюро къызэlухыным. Илъэс гъунэгъухэм нэтІауэ щытынущ социальнэ Іуэхухэм, цІыхухэм я улахуэм хэгъэхъуэным, лэ-

и УнафэщІым. Парламентым Зэрызыкъыхуигъэзам къыщыхигъэ- гъуалэр, депутат ныбжьыщащ ди республикэм зиужьын папщІэ туризмэм иІэ мыхьэнэр зэрыиныр икіи а щіэблэр хэгъэгъуэзэным-Іуэхур егъэфіэкіуэным пап- кіэ ахэр мыхьэнэшхуэ зишіэ шыіэ Іэмал псори Іэш. къызэрыгъэсэбэпыпхъэр. А

жьыгъэ ІэнатІэкІэ къызэгъэ-

пэщыным, нэгъуэщІхэми.

Лъэпкъ проектхэр гъэзэ-

щІэнми гулъытэ хуэтщІы-

нущ, - жиІащ Парламентым

Къэбэрдей- псэуныгъэм теухуа «Уна- ЩІалэгъуалэ палатэм ща- Абыкіэ ціыхубэр къытщонэхъ Іуэхугъуэшхуэу щекІуэ- Балъкъэр Республикэм и гъуэр, адэ-анэхэр, сабии- лэжьхэм, хабзэубзыху ор- гугъ, - захуигъэзащ депукъыщытеувы!эм бюджетыр, илъэс кlуахэми гъуэр хъумэныр» законым ганым и Аппаратым и lуэхукъыхигъэщащ хуэдэу, нэхъыщхьэу со- халъхьа зэхъуэкІыныгъэхэ- щІафэхэм. Къыхигъэщащ УФ-м и Федеральнэ Зэхуэ- циальнэ Іуэхухэм хуэунэ- ми и гугъу ищІащ. Ар ехьэ- депутатым и хэхакІуэхэм

щІэдзауэ илъэсиблым нэс зи ныбжь сабий зыщІэс уна-

мазэ къэс ират мылъкум. Парламентым щрагъэкІуэкІа Іуэхугъуэхэм я гугъу жиІащ илъэс етІуанэ хъуауэ къагъэсэбэп видеозэпыщІэныгъэм и Іэмалыр зэгухьэныгъэ щхьэхуэхэм, жылагъуэ лэжьакіуэхэм щіэхщІэхыурэ епсэлъэнымкІэ сэбэп зэрыхъуар. Республикэм щекіуэкіа іуэхугъуэхэм депутатхэр хэтащ еблавидеозэпыщІэныгъэуи гъэкІи.

ЕгъэджакІуэхэм я махуэм ирихьэлІэу КъБР-м и Парламентым щагъэлъэпІащ «Урысейм и егъэджакІуэ нэхъыфІ» урысейпсо зэпеуэм илъэс зэхуэмыдэхэм щытекіуахэр. Щэкіуэгъуэм КъБР-м и Парламентым щрагъэкіуэкіащ іуэхузэјушјэхэр. Абыхэм шјалэщІэхэр хэтащ. Республикэм шекіуэкі политикэ Іуэхухэм

законыр, - жиlащ Егоровэм. хуащ гулъытэм, сабий зе- лъытауэ а къэкlуэнур духуэ-Бынунагъуэхэм, абыхэм я иншэхэм зэрадэ!эпыкъум, ну ди къалэнщ дэтхэн

ЩІыхуэр упшыныжынумэ...

«**ЩІыхуэ птелъмэ къащІэ**» **фІэ-** министративнэ Іуэхущ. ЩІыхуэ зы-

щыгъэм щіэт урысейпсо акцэр телъым ипшынын хуейуэ аргуэру

яхуиІэ пыщІэныгъэр псом нэхърэ зэрынэхъыщхьэр. Мы зэманхэм узыфэ

зэрыцІалэр лъэпощхьэпо къытхуэхъу пэтми, цІыхухэм яхудиІэ пышІэныгъэр зэпыуакъым. Къыдогъэблагъэ, тхыгъэкІэ, телефонкІэ зыкъытхуагъазэ, электроннэ пощтымрэ Парламентым и сайтымрэ къыщытхуотхэ. 2021 гъэм депутатхэр хэплъащ ди цІыхухэм зэрызыкъытхуагъэза Іуэхуу минитрэ ныкъуэм. Ахэр ехьэліауэ щытащ ЖКХ-м, псэуныгъэр егъэфІэкІуэным, цІыхухэр лэжьыгъэ ІэкъызэгъэпэщынатІэкІэ ным, нэгъуэщІхэми. Куэдрэ зыкъытхуагъэзаш COVID-19 узыфэр зыпкърыкlауэ зи узыншагъэр зэтегъэувэжыным хуэныкъуэхэм. Дауи, апхуэдэ лъэlухэр псом япэ идгъэщащ. Депутатхэр ядо-Іэпыкъу сымаджэ хъуахэми медицинэм и лэжьакІуэхэми, - жиІащ Егоровэм.

Къыхигъэщащ цІыхухэм вакцинэм и сэбэпынагъым теухуауэ псалъэмакъхэр зэрыдрагъэкІуэкІыр. Абы щыгъуэм тегъэщіапіэ ящі дохутырхэм я чэнджэщхэр, «Роспотребнадзор»-м къигъэувхэр, уз зэрыцІалэхэм зэрапэщІэт Іэмалхэу дуней псом щагъэунэхуахэр.

Спикерым жиlащ мы махуэхэм республикэм щекІуэкІ «ХъуэпсапІэхэм я псей» Іуэхум Парламентым и депутатхэр я гуапэу зэрыхэтыр

Егоровэ Татьянэ депутатхэм фіыщіэ яхуищіащ республикэр щытыкІэ гугъу ит пэтми, я къалэнхэр нэсу зэрагъэзащІэм, я лэжьыгъэм гудзакъэ яІзу зэрыпэрытым папшІэ.

- Депутатым и лэжьыгъэр жэуаплыныгъэшхуэ пылъщ. Ауэ щыхъукІи, хэхакІуэхэм дзыхь къызэрыдагъэзым къару къытхелъхьэ икІи дызэкъуэувэмэ нэхъ Іуэхугъуэ гугъу дыдэхэми дапэлъэщынущ, - захуигъэзащ абы депутатхэм. -- КъБР-м и Іэтащхьэм гъуэ зэхуэмыдэхэм ятеухуа АдэкІэ Іуэхугъуэшхуэу къытпоплъэ Къэбэрдей-Балъкъызэрыунэхурэ къэрыр илъэси 100 зэрырикъур гъэлъэпІэныр. Абы дыхурегъэплъэкІыж блэкІам, дре-ГЪЭГУПСЫС дызыхэпсэукІ зэманым дыпегъаплъэ КъБР-м и Парламентым и къэкјуэнум. Политикэ и лъэтатхэм Егоровэм.

ГУГЪУЭТ Заремэ.

сом мин 20 тралъхьэну, е сыхьэти

150-рэ ягъэлэжьэну, махуи 10 - 15-кІэ

ягъэтІысыну хуитщ. А псоми зыри

къимыкІмэ, Уголовнэ кодексым и

157-нэ статьям ипкъ иткіэ, щіыхуэр

зымыпшыныж адэр е анэр мази-

щым къыщыщІэдзауэ илъэсым

дым къищта унафэр и палъэм

зымыгъэзэщіам телъ щіыхуэм и

проценти 7 хуэдиз къуэдыуэ тралъ-

Акцэм ехьэлlауэ ущыщlэупщlэ хъунущ Налшык дэт, Къалэн куэд

щагъэзащІэ центрхэм, Урысейм и

Суд приставхэм я федеральнэ

къулыкъущіапіэм и іуэхущіапіэу

КъБР-м и щІыналъэхэм щыІэхэм

Къэрал Іуэхутхьэбзэхэм я порталми

щІыхуэхэм ятеухуауэ ущыщІэупщІэ-

пІэм и сайтми цІыхухэр зыщІэуп-

щІэхэм я жэуапхэр къыщагъуэты-

нущ. Абдежми ятелъ щІыхуэр зан-

НАФІЭДЗ Мухьэмэд.

Суд приставхэм я къулыкъущІа-

Хабзэм къызэригъэувымкіэ, су-

нэблагъэкІэ ягъэтІысыну хуитщ.

Хуитыныгъэхэр хъумэнырщ къалэн нэхъыщхьэр

Правительствэм и Унэм щекіуэкіащ ціыхум и хуитыныгъэхэр хъумэнымкІэ уполномоченнэу республикэм щыіэм и деж щызэхэт Эксперт советым и зэіущіэ.

ЦІЫХУМ и хуитыныгъэхэр хъумэнымкІэ уполномоченэў КъБР-м щыІэ Зумакулов Борис и докладым къызэрыхигъэщамкІэ, илъэс 15-м нэблэгъауэ республикэм щыІэ зи унафэщІ ІэнатІэм мы гъэм къриубыдэу тхьэусыхафэ 284-кІэ зыкъыхуагъэзащ, абыхэм ящыщу 165-р тхыгъэкlэ. ЩытыкІэхэм зыщагъэгъуэзэн мурадкІэ уполномоченнэри и аппаратым хэтхэри УФ-м и УФСИН КъБР-м щы-Іэм и ІэнатІэхэмрэ КъБР-м щыіэ МВД-м піалъэкіэ ціыхухэр щаіыгъ и изоляторхэмрэ 22-рэ щы ащ. Абыхэм щаlыгъ цlыху 75-м Зумакуловым зыкъыхуагъэзащ я хуитыныгъэхэр яхъумэну. «Уполномоченнэм къызэ-

рыхигъэщамкІэ, къызэрымыкіуэ шытыкіэшхуэ 2021 гъэм Къэбэрдей-Балъкъэрым къыщыхъуакъым. Урысей Федерацэм и Къэрал Думэмрэ щІыпІэ самоуправленэмрэ я хэхыныгъэхэр щагъэхьэзырымрэ щрагъэкіуэкіымрэ хэхакіуэхэм я хуитыныгъэхэр зэгъэпэща хъуащ» - жиlащ Зумакуло-

хъумэнымкіэ уполномочен- ныр, социальнэ псэупіэхэр

нэу Къэбэрдей-Балъкъэрым щыІэм и лэжьыгъэр арэзы узыщIv къилъытащ зэIvщІэм къыщыпсэлъа цІыхубэ кІэлъыплъакІуэ комиссэм и унафэщІ Бэрсэдж Анато-

жьыгъэр тещІыхьащ цІыхум и хуитыныгъэм ехьэлІа философием. Нэхъыщхьэр цыху хэхам укъыщхьэщыжынракъым, атІэ абы и хуитыныгъэр дэкъузэн щіэхъуа щхьэусыгъуэр зэхэгъэкіынырщ, - къыхигъэщащ Эксперт советым хэт Хъубий **Башир**. - Ахэр наlуэ къэхъумэщ, цІыхухэм я хуитыныгъэри хъума щыхъунур. Аращ а ІуэхумкІэ уполномоченнэу республикэм щыІэм и къалэн нэхъыщхьэри.

Зэlушlэм къыщаlэта псалъэмакъ нэхъыщхьэхэм ящыщщ сабий зеиншэхэр е адэ-анэм ямыпІыжхэр ЦІыхум и хуитыныгъэхэр псэупіэкіэ къызэгъэпэщы-

ухуэныр, унагъуэщІэхэм защІэгъэкъуэныр.

ЦІыхум и хуитыныгъэхэр хъумэнымкІэ уполномоченнэр КъБР-м зэрыщылажьэрэ псори зэхэту тхьэусыхафэкІэ цІыху мин 12-м щІигъу зыкъыхуагъэзащ. Уполномоченнэм и лэ-Нэхъйбэу цыхухэр арэзыкъым хабзэхъумэ ІэнатІэхэм, судыщІэхэм я лэжьыгъэхэмкіэ. Ціыхухэр мэлъа-Іуэ социальнэ, лэжьыгъэ, пенсэ Іуэхухэм ехьэлІа Іуэхугъуэхэм теухуауэ къашхьэщыжыну.

«ЦІыхум и хуитыныгъэхэр хъумэнымкІэ уполномоченнэу республикэм щыІэм 2022 гъэри, нэхъапэхэм хуэдэу, хуиунэтІынуш Къэбэрдей-Балъкъэрым щыпсэухэм я хуитыныгъэхэр хъумэным», - жиlащ Зумакуловым, зэlущlэр щызэхуи-

Тхыгъэри сурэтри ЖЫЛАСЭ Замир ейщ.

Сэтей къащ Тахэм хохъуэ

Къэбэрдей-Балъкъэрым и прокурор нэхъыщхьэ Хабаров Николай рес- ликэм хабээр къыщызэпубликэм и хъыбарегъащіэ Іэнатіэхэм щылажьэхэм щепсэлъылІэм, къэралым щызекіуэ хабзэхэр ди щІыналъэм зэрыщагъэзащІэ щІыкІэр бжыгъэхэмкІэ къигъэлъэгъуащ.

- КъБР-м и прокуратурэм и лэжьыгъэр мы илъэсым екІуэкІащ Урысей Федерацэм и Президентым ищІа унафэхэм япкъ иту, къэралым и прокурор нэхъыщ-хьэм къигъэлъэгъуа унэтІыныгъэ нэхъыщхьэхэр ди гъуазэу. Адрей илъэсхэми хуэдэу, мы гъэми гулъытэ нэхъыбэ хуэтщІащ къэрал хабзэхэр шІыналъэм къыщызэпемыгъэудыным, апхуэдэуи, цІыхухэм, псом хуэмыдэжу, пенсионерхэмрэ ныкъуэдыкъуэ хъуахэмрэ, Конституцэм къарита хуитыныгъэхэр республикэм къызэрыщыхузэрагъэпэшыр зэхэгъэкІыным, къищынэмыщІауэ, унагъуэхэмсабийхэмрэ зыхуейзыхуэныкъуэхэмкІэ зэрызыщІагъакъуэм, лъэпкъ проектхэр хабзэм тету зэрыщагъэзащІэм кІэлъыплъыным, Іулъхьэ къеІызыххэм

япэщІэтыным, - щыжиІащ и

пэублэ псалъэм Хабаровым.

Прокурорым адэкіэ жиіам къызэрыхэщамкІэ, респубпызыудхэм ящыщу сэтей къащ ахэм я бжыгъэм, 2020 гъэм елъытауэ, хэпщіыкіыу хэхъуащ. Псалъэм папщіэ, щІэпхъаджагъэ инхэм хабжэу къыщ агъэщахэр - процент 27,8-кІэ, укІыгъэхэм яшышу зэхагъэкІахэр - прокъаубыдахэр - процент 43,6кІэ, афиян зэзыгъэкІуэкІыу жэуапым ирашэліахэр процент 24,4-кІэ нэхъыбэ

хъуаш. Мыдрейуэ, республикэм и прокурор нэхъыщхьэм щхьэзэзыхьэліауэ автомобиль зезыхуэхэм я бжыгъэми зэрыхэхъуам (2020 гъэм елъытауэ, процент 12,2-кіэ), ныбжьыщІэхэм лей кІэлъызезыхьэхэри куэдкІэ нэхъыбэ зэрыхъуам (гъэ блэкІам елъытауэ процент 36,9-

Хабаров Николай зэрыжиІэмкІэ, дыщыпсэу щІыналъэм щІэпхъаджагъэ щызылэжьхэр жэуапым ешэлІэныр япэу зи пщэ къыдэхуэхэм ящышу хабзэм хъыбэ хъуащ (2020 гъэм елъытауэ процент 36,7-кІэ). - Къыхэдгъэщынщи, ищ-

хьэкіэ зи гугъу щытщіа унэ-

тІыныгъэхэмкІэ прокуратурэм и къудамэ псоми ныкъусаныгъэу къыщ агъэщахэм я бжыгъэр мин 29-м нэблэгъащ. А псоми ящышу, дызэрыт зэманым ирихьэлізу, щіэпхъаджагъзу 15337-р зыіэщіэкіахэр жэуапым етшэлІащ. Абыхэм яхэтщ властым и къудамэ зэмылІэужьыгъуэхэм къулыкъу шезыхьэкІхэр, шІыпіэхэм щыіэ хабзэхъумэ іэнатІэхэм щылажьэхэр, нэгъуэщІхэри.

Ауэ щыхъукІи, республикэм хабзэншагъэ щызэрахьэу къыщыщІагъэщахэм, зэрызэкІэлъыкІуэу бжэкІынщи, псом япэрауэ ящыщщ цІыхухэм я хуитыныгъэхэр къызэрыщызэпаудыр (процент 69,7-рэ), экономикэм къышыхъу зэкІэлъымыкІуагъэхэр (процент 16,4-рэ), балигъ мыхъуахэр зыхуей-зыхуэныкъуэхэмкІэ къызэрыщызэрамыгъэпэщыр (процент 24,4-рэ), дыкъэзыухъуреихь дунейр цент 20-кіэ, лей зезыхьауэ хъумэнымрэ щіыуэпсым и хъугъуэфІыгъуэхэр къэгъэсэбэпынымкІэ щыщІагъэу къыкъуэкІхэр (проценти 4,1рэ), къинэмыщІхэри - проценти 9.9-рэ.

Хабаров Николай журналистхэм я пащхьэ щыжихуэу и гугъу ищІащ фадэ Іам тетщІыхьмэ, КъБР-м и прокуратурэм 2021 гъэм иригъэкІуэкІа лэжьыгъэхэм апхуэдэуи ящыщщ псэупІэ-коммунальнэ ствэм Іуэхутхьэбзэу игъэзащІэхэр цІыхухэм тэмэму яІэрыхьэнымкІэ шІыпІэхэм щыІэ щытыкІэм зэрыкІэлъыплъари, дыкъэзыухъуреихь дунейр хъумэным хуэгъэза хабзэхэр хэгъэгум зэрыщыпхагъэкІым щыгъуазэ зэрызыхуищІари, жьы хъуа унэхэм щыпсэухэр и чэзум къыщІэгъэІэпхъукІынымкІэ текіахэм я бжыгъэри нэ- щыіэ унафэр зэрагъэзащіэр къызэрипщытари, нэгъуэщІхэри.

КЪУМАХУЭ Аслъэн.

КъБР-м щІыхь зиІэ и журналист

♦ 1954 гъэм къалъхуащ Сирие

армэм и генерал-полковник,

СХьР-м и ракетэдзэхэм и ко-

мандующэу щыта Исхьэкъ

♦ 1959 гъэм къалъхуащ къэрал,

жылагъуэ лэжьакІуэ, техникэ

щІэныгъэхэм я кандидат,

ЩІДАА-м и член-корреспон-

♦1962 гъэм къалъхуащ тхакІуэ,

жылагъуэ лэжьакіуэ Мэкъуауэ

Дунейм и щытыкІэнур «pogoda.yandex.ru» сайтым

зэритымкіэ, Налшык пшэр те-

хьэ-текіыу шышытынуш. Ма-хуэм хуабэр градус 1 - 3, жэ-

щым щIыІэр градуси 3 - 2 щы-

(Джырандокъуэ) Хъусен.

дент Шымэзокъуэ Мусэ.

Гъзунэ Борис.

Дунейм щыхъыбархэр

жэуапхэм ирашаліэ.

Къэбэрдей-Балъкъэрым щокіуэкі.

Урысейм и Суд приставхэм я феде-

ральнэ къулыкъущіапіэм и управ-

ленэу КъБР-м щы́Іэм и унафэ́щІым

и къуэдзэ Ефэнды Олег журна-

листхэм ядригъэкіуэкіа зэіущіэм

щытепсэлъыхьащ зи гугъу тщІы

АКЦЭМ и сэбэпкІэ цІыхухэм нэхъ

псынщІэу къащІэфынущ щІыхуэу

ятелъыр зыхуэдизыр, пшынэн хуей-

хэм сыт хуэдэ къуэды приставхэм

тралъхьэфынуми тыншу ягъэнэ-

Мы зэманым суд приставхэм

зэпыуагъэупщІыну-

къуэды къыптралъхьамэ, УФ-м и

къым, уи щІыхуэр умыпшыныжауэ.

ЩІыхуэ зытелъхэм банкхэм щаІэ

счётхэр зэхуащІынущ, къамыгъэсэ-

бэпыфын хуэдэу, я транспортхэр

яхуэщэнукъым, нэгъуэщІхэм я цІэ-

кій ирагъэтхыфынукъым. Щіыхуэ

къызытехуам и палъэм имыпшы-

ныжмэ, административнэ, уголовнэ

Псалъэм папщіэ, алимент щіы-

хуэр мазитІкІэ хамылъхьамэ, ар ад-

Іуэхум мыхьэнэуэ иІэм.

гъўнапкъэр

Жэуаплыныгъэшхуэ зыпылъ къалэн

Грызлов Борис Урысейм и ліыкіуэу Белоруссием ягъа-

УФ-м Хамэ къэрал ІуэхухэмкІэ и министерствэм къыхилъхьа апхуэдэ жэрдэмым арэзы техъуащ Къэрал Думэм СНГ-м, евразие зэдэлэжьэныгъэмрэ ди хэкуэгъухэм япыщ ауэ щытынымкІэ й комитетри. Грызловым зэрихъуэкІынущ а къулыкъум иджыпсту пэрыт Лукьянов Евгений.

Урысейм къэрал кіуэці іуэхухэмкlэ и министру, Къэрал Думэм и Унафэщlу зэхуэсы-гъуитlкlэ щыта, 2002 гъэм къыщыщІэдзауэ «Урысей зэкъуэт» партым и Совет нэхъыщхьэм и унафэщ Грызлов Борис политик ціэрыіуэщ, хамэ къэралхэм ядэлэжьэным- ща, 2013 гъэм зи ужь ихьа про-

фІэгъэкІынымкІи лэжьыгъэ и піалъэ фіыуэ зыщіэщ. ШыІэ хабзэхэм япкъ иткіэ,

щІэу щыхалъхьэжыфынущ.

фынущ.

Грызловым и кандидатурэм УФ-м ФедерацэмкІэ и Советым щыхэплъэрэ ар пхыкіа нэужь къулыкъущІэм теухуа унафэм Іэ щІидзын хуейщ УФ-м и Президентым.

Хыр ягъэкъабзэ

«Дунейм цІыхуу щыпсэум я бжыгъэм махуэ къэс хохъуэ, апщіондэхукій нэхъыбэ мэхъу пхъэнкІийхэр. Шынагъуэ хъуащ щІыр абыхэм яубыдыпэнкіэ. Щіы щхьэфэр къэгъэнауэ, иджы тенджызхэри кІэрыхубжьэрыху хыхэри идзыпІэ ящІ. Абы дызэкъуэту дыпэувын хуейщ!» - Голландием щыщ хьэрычэтыщІэ Слат Боян и апхуэдэ къыхуеджэныгъэм щізуващ ціыху, іуэхущіапіэ куэд йкій ехъуліэныгъэ нэрылъагъухэр зыІэрагъэхьэу хуежьащ.

«ХЫР дгъэкъэбзэнщ» зыфІикіи, Іуэху зэфіэзэрыхьахэр зэ- граммэм ипкъ иткіэ илъэсиб-

лым къриубыдэу доллар мелуанхэр зэхуахьэсащ къэрали 160-м щыщ жэрдэмщІакІуэхэм. Абы и фІыгъэкІэ хы Хуэмым щыщ Іыхьэшхуэм - псори зэхэту гектар мин 700-м щІигъум пластикыр къыхагъэкъэбзыкІащ. Ар иджырей Франджым иубыд щІыпІэм нэхърэ хуэдищкіэ нэхъ инщ. А лэжьыгъэр зэрырагъэкІуэкІ Іэмэпсымэ лъэщхэр зэраlэм Іуэхур къащегъэпсыщіэ - абыхэм дэнэкіэ щыіэ пхъэнкіийри зыщіашэри, псым къыхах.

Мы махуэхэм

Дыгъэгъазэм и 28,

♦Кином и дунейпсо махуэщ ◆Кинематографым и махуэщ. **♦ 1895 гъэм** дыгъэгъазэм и 28-м Пюмье зэкъуэшхэу Огюстрэ Луирэ дунейм щыяпэу Париж щагъэлъэгъуащ езыхэм къагупсыса аппараткІэ траха фильм

♦ 1959 гъэм Налшык къыщызэ-Іуахащ телемеханикэ аппарагурэ къыщыщІагъэкІ завод. ♦1968 гъэм Мейкъуапэ иІэ Зэныбжьэгъугъэм и утыкум «ИгъащІэкІэ Урысейм дыщІыгъуу»

фэеплъыр къыщызэІуахащ.

Дунейм и щытыкІэнур «pogoda.yandex.ru» сайтым зэритымкіэ, Налшык пшэр техьэ-текІыу щыщытынущ. Махуэм хуабэр градуси 3 - 5, жэщым щІыІэр градуси 3 - 2 щы-

Дыгъэгъазэм и 29,

хъунущ.

♦ 1916 гъэм къалъхуащ Совет Союзым и ЛІыхъужь Къардэн

♦ 1929 гъэм къалъхуащ медицинэ щІэныгъэхэм я кандидат, КъБАССР-м щІыхь зиІэ и дохутыр ЩоджэнцІыкІу Еленэ Алий и пхъур. ♦1941 гъэм къалъхуащ тхакІуэ,

Зыгъэхьэзырар ЖЬЭКІЭМЫХЪУ Маринэщ.

Лъэпкъ Іущыгъэ:

ЗэгуакІуэ дахэщ.

Гъэм кърикІуахэр

рымыкіуэ щытыкі эхэмкі э и ми- тыкі э 3000. Ахэр зэрагъэзэхуэжынистерству Къэбэрдей-Балъ- ну тхыгъэ 256-рэ ягъэхьэзыращ, къэрым щыіэм и управленэ нэ- административнэ Іуэхугъуэ 400-м хъыщхьэм щекlуэкlащ абы и щlигъу къаlэтащ» унафэщі, къэралкіуэціыдзэхэм я генерал-майор Надежин Михаил и пресс-конференц.

2021 гъэм кърикІуахэр къыщызэщійкъуэжащ зэіущіэм. Наде- лъапэ щиіэ и къэлъыхъуакіуэжиным къызэригъэлъэгъуамкіэ, къегъэлакіуэ гупыр 167-рэ къыилъэсым къриубыдэу къызэрымыкІуэ щытыкІэ ину 4-рэ соци- бгым дэкІащ. А Іуэхугъуэхэм альнэ мыхьэнэ зиІэу 28-рэ ди республикэм къыщыхъуащ. МафІэсгъзункіыфі-къегъзлакіуз Ізнатізхэр 2360-рэ къэхъукъащІэкІэ, 1150-рэ мафіэс гъзункіыфіыным ехьэл/ауэ щытащ. Абыхэм ц/ыхуи къегъэлак/уэ гупхэр зэрык/уэну 186-рэ къыщрагъэлащ, мафІэм къыпэщІахащ сом мелуан 800-м щІигъу мылъку зэмылІзужьы- щымыгъуазэрщ, гъуэ. Ди жагъуэ зэрыхъунщи, ма- хуэфіхэмкіэ нэгъэсауэ къызэфІэсхэм хэкІуэдащ цІыху 12.

кІуэ гупхэр зэгурыІуэу, зэгъэ- къыхохьэж дунейм и щытыкІэр кіуауэ зэрылажьэм и фіыгъэкіэ бгыщхьэм мафІэсхэм замыубгъу щІыкІэ зэрызыщихъуэжыр. ягъэувыlащ, мафlэсышхуэхэр щы акъым, - къыхигъэщащ Надежиным. - Дызэрыт илъэсым гъзункіыфі Ізнатізхэм техникэ-Управленэ нэхъыщхьэм и кlэ- щlэу 5 къэрал бюджетым къылъыплъакіуэ Іэнатіэм къэпщытэныгъэ 450-рэ иригъэкІуэкІащ. Абыхэм къыщыщІагъэщащ мафІэсым зыщыхъумэным ехьэлІа

Урысей Федерацэм Къызэ- мардэхэр къыщызэпауда щы-

Ди жагъуэ зэрыхъунщи, псым итхьэлащ цІыху 15. Къыхэгъэщыпхъэщи, насыпыншагъэхэр къыщыхъуар зыщыбгъэпскі мы-ІУЭХУЩІАПІЭМ и Іэтащхьэм хъуну щытраухуа щіыпіэхэрщ. Урысейм и МЧС-м Іуащхьэмахуэ зэрымыкіуэ щытыкіэ іуэхукіэ къыщрагъэлащ цІыхуи 168-рэ, 25-р къахуегъэлакъым.

«Апхуэдэ насыпыншагъэхэр къэхъуным и щхьэусыгъуэ нэхъыщхьэр бгым дэкІ цІыхухэм лъагъуэм щыгъуазэ зэрамыщІырщ, бгым и щытыкІэм зэрызыхуей-зыгъэпэщауэ зэрыщымытырщ, -«МафІэсгъэункІыфІ-къегъэла- жиІащ Надежиным. - А псом псынщІэ

> 2021 гъэм Къэбэрдей-Балъкъэрым щыІэ къэрал мафІэсхэкІыу къаІэрыхьащ.

> > Тхыгъэри сурэтри МЭЗКУУ Къан ейщ.

ELT AMBIE MICANISE

КъурІэныр гукІэ зэзыгъэщІа хьэфиз

гъуэм ехъуапсэу, мобы иІэр сиІащэрэт гъуэнщ Хъэдиджэ и нэхэм зэрамылъажызыlэ цlыхум Алыхьталэм игъэлъэпlар гъум зэрытепсэлъыхьри: «Klyэ пэтми игъэпудауэ аращ», - жеlэри, къыщокlуэ Къурlэным хузиlэ лъагъуныгъэм хэхъуэрхьэдисым. ИпэжыпІэкІи гъащІэм зы гуныкъуэгъуэ щызыхэпщІэркъым КъурІэн лъапІэм пщхьэщимыхыу. Удыным я нэхъ инри пхухегъэщІ, ар зэрыпшэча уигури кърегъэхьэжри, нэхъ Іейм ущызыхъумам хуэгъэза фіыщіэкіэ уегъэнщі. Ціыхумрэ ар Къэзыгъэщ амрэ я зэхуаку щызэпрыша лъэмыжым ещхьщ зи лъагагъыр зи кууагъым къыкІэрымыху, ерыскъым я нэхъ ІэфІым нэхърэ нэхъ гуакІуэу уи Іум иткіухь Тхылъ лъапіэм и Іэфіыр.

Мы махуэхэм муслъымэн дунейм щызэІэпах хъыбарыщ эхэм язщ Тыркум щы Іэ Бурдур къалэм щыщ Джан Хъэдиджэ къеуэлІа насыпыр. ЗэрыцІыкІурэ зи нэм имылъагъу, илъэс 67-м ит баылъхугъэм КъурІэныр гукІэ зригъэщІэн иухри, абы и щыхьэт тхылъри къы эщалъхьэжащ.

рымкіэ Къуріэн лъапіэм зыгуэр къеджэу щызэхэсхкіэ, седэіуэн сфіэфіт, - игу къегъэкІыж бзылъхугъэ Іэсэм и мурадым хуэунэтІа япэ лъэбакъуэхэр къыщежьа зэманыр. - Арати, Бурдур къалэм дэт Нуруллахь мэжджытым тэджуидым сыхуе-

«Езым Къуріэн щіэныгъэ бгъэдэлърэ джэну сыкіуащ. Абы щекіуэкі дерсхэм пэт, зыгуэрым къеуэліа нэгъуэщі фіы- къеджэкіэ щызэзгъэщіащ». Гъэщіэти, си нэхэм зэрамылъагъум зэи си гур зэщигъэуакъым. А лъагъуныгъэращ къызэхъулІар къысхуэзыхьар»

Брайл и ІэлыфбеймкІэ къеджэкІэ зригъэса нэужь, КъурІэныр гукІэ зригъэщІэну игу ирилъхьэри, Хъэдиджэ Іуэхум пэры-хьащ илъэс 47-рэ хъууэ. АпщІондэху бзылъхугъэм фІэкІуэдащ и адэ-анэри, и дэлъху закъуэри. КъызэрыщІэкІымкІэ, и шыпхъум игу химыгъэщІын, и еджэнри зэпимыгъэун папщІэ, и дэлъхум абы къыщибзыщІат я адэ-анэр дунейм зэрехыжар.

Бурдур къалэм и муфтийм Хъэдиджэ тыгъэ къыхуищащ Брайл и ІэлыфбеймкІэ тха, тхылъихыу зэхэт КъурІэн лъапІэр. Сыт хуэдизу куууэ щытын хуей уи Іиманыр, уи нитІым ямылъагъуу Алыхьта-

лэм ухуэарэзын папщІэ? «Сытыт сэ адрей-«СызэрыцІыкІурэ радиомрэ телевизо- хэм нэхърэ сызэрынэхъыкІэр?» - жозыгъэ[эн шхьэусыгъуэтэкъэ ар?

«Дин щІыщыІэр цІыху насыпыншэхэращ», - щыжаіэ щыіэщ нэмэз щіащіын щхьэусыгъуэ зыхуримыкъухэм. Ауэ ахэр мынэхъ тхьэмыщкізу піэрэ, Хъэдиджэ нэхърэ?

ЗэрыжаІэжымкІэ, Бегъымбар ЛъапІзу Алыхым и щэлатымрэ сэламымрэ зэхам, Михьрадж жэщым Рэхьманым и хьэршым щекІуалІэм, и вакъитІыр зылъихыну зигъэхьэзырат. Тхьэуэ Лъапіэр къеупщіащ: «Сыт уи ва-къэхэр шызыпьыпзырат. Тхьэуэ ЛъапІэр щІызылъыпхыр?» Бегъымбар Ма- мымрэ зэхам: «Алыхыу Тхьэ!

долъыхъуэ,

нэгъущ,

Хъалифхэм ящыщ гуэрым Мысырым усакіуэхэр иригъэблэгъат. Зы щІалэжь, и дамэм кхъуэщын кумбыгъэ тету, псы къригъэхъуэну кlуэрэ пэт, мо усакІуэ гупым яхуозэ. Захегъэпшахъуэри, я гъусэу макіуэ. Къеблэгъахэр хъалифым къигъэхьэщізу здэщысхэм, мо ліы щыгъыныджэ бэлэбанэу кхъуэщын зыІыгъым тохуэ и нэр. Йо-

ЦІыхур щІыщыІэр

цІыхуращ

Ухэт? СыткІэ дыбдэІэпыкъуфыну? - жеІэри. Щіалэ́р къопсалъэри жеіэ:

Мы гупыр, я шы-уанэхэр зэщіакъузауэ, Уи хы зыкъэзыІэтамкІэ къа-

кІуэхэу щыслъагъум, Си кхъуэщын кумбыгъэр сіыгъыххэти, сакъыдэкіуащ.

Арати, хъалифым унафэ ещІ: Мы щІалэм и кхъуэщыным дыщэ-дыжьын из фщіы!

Мобы дышэр из хуащ ауэ шилъагъум, зыхуэмышэч гуэрхэм: «Уа хъалиф! Мы шІалэр акъылкъым, былымкъым, мы ептам и пщіэр къыгурыіуэнукъым, ирипхъынурэ тіысыжынущ», жаІэну хуожьэ.

АрщхьэкІэ хъалифым: «Ар езым и былымщи, зэрыхуей ищІыну хуитщ», - жеІэри, зарегъзущэху.

ХьэщІэ гупыр къежьэжа иужь. мо щіалэр уэрамым дохьэри, и нэ къыфіэнэу зыхуигъэфащэм яритурэ, дыщэ кхъуэщыныр еунэщІ. Ар зэхэзыхыжа хъалифым кърырегъаджэри, Іуэхур зэрыщытымкіэ йоупщі. Щіалэми жэуап кърет:

- ФІыр зи бэу диІэхэр я былымкІэ къыдотэ. Дэри фІыр зи бэу диІэхэм я былымкіэ дотэж.

А жэуапыр икъукІэ зигу ирихьа хъалифым аргуэру унафэ

Мы щІалэм и кхъуэщыныр пщіэнейрэ из хуэфщі. ЩІалэри къопсалъэри, КъурІэным щыщ псалъэуха

«Іэлхьэсэнэту бигьэшри Іэм-салихьа» - «ЛэжьыгъэфІым къыпэкІуэр хуэдипщІщ».

Ціыхур зыхущыіэр ціыхуращ.

Аращи:

ПщІэ мыгъэкіуэдыныгъэ я зэхуаку дэлъыху. Гугъури тыншри ехъулІэ-

къыщыщІыгъуэрэ-

кІэщи, блокі Псэ зыіутым я нэхъ упсэрейр сыт хуэдэліра, жыпіэ-

Іэдакъэщіэкікіэ ціыху ціыкіум я гузэвэгъуэ дэкіращ. ФІы лэжьыныгъэкіэ іэбэныр щызэпумыгъэу зым и де-

Къыбгуры уэу ек уэк ыху махуэхэр зэрычэзур.

Уигу игъэлъ Алыхь Іэщіагъэм и дахагъыу уэ узыщар: ЦІыхухэр уэ пхуэныкъуэрэ, уэ абыхэм уахуэмыныкъуэу Гуп дапщэ щыІэ ліэжахэу,

ауэ ялэжьар мылауэ, Гуп дапщи щыІэ псэухэу, ауэ ціыхум я деж щыліауэ.

Абдул-Бакъийщ.

хуэм жэуап ирет: «Си си Тхьэ! Си анэ сыкъэ-Зыхуэгубжьу зылъхуауэ Іэминэ щхьэ-Іуахужахэм, ягу хагъэ- кІи, сызыпІа Хьэлимэ щіу зрагъэгъэзэжахэм щхьэкіи, сипхъу Фатіиящыщ сыхъункіэ, си мэ щхьэкіи сынолъэіуркъуэш Муса жрајар сэри къым, ауэ сынолъэјупэ къызжаlэнкlэ согузавэ». си Тумэтым щхьэкlэ». Къыжре в Тхьэуэ Лъа- Къыжре вж Тхьэуэ Лъапіэм: «Уа Мухьэммэд! піэм: «Уа Гущіэгъум и Муса езыр къытхуейуэ Ліыкіуэ! Сыту уигу щізукъэкІуамэ, уэ Дэ дып- зрэ мы Іумэтым! Уи Іухуейуэ укъэтшащ! Муса мэтыр къарууншэу къадэ фіыуэ дыкъилъэгъуа- гъэщіащ, ауэ сэ сы-Гумэ, уэ Дэ ф<u>І</u>ыуэ удо- щабэщ, <u>у</u>эри у-ЛІыкІуэ лъагъу! Муса Дэ дыкъи- Махуэщ. Дэкіуэдэнкъым лъыхъуамэ, уэ Дэ укъы- къарууншэр Гущабэмрэ утпэгъу-Махуэмрэ я зэхуакум. Си удищіасэщ! Лъапіагъымрэ Лъага-Узыхуеймкіэкъызэлъэіу, гъымкіэ соіуэ, Къемэт [къызэрелъэјур] Зэхэ-Махуэр уэрэ Сэрэ дякум [зыкъыхуэзыгъадэтынкІэ! Уэ - «Си Іумэзэм] Пэджэж жыхуаІэр тыр! Си Іумэтыр!» жып-Іэу, Сэри - «Си гущІэ-Жеlэ Бегъымбар Лъа- гъур! Си гущlэгъур!» пІзу щэлатымрэ сэла- жысізу

Іэлхьэмдулиллахь. Нэхьмэдухьу уэ нэстэгьинухьу. Уэ нэстэгъфирухьу уэ нэ-тубу илэйхь. Уэ нэгьузу биллахьи мин шурури Гэнфусина уэ мин сэйи ати Тэгьмалина. Мэййэхьди Ллахьу фэ ла мудиллэ лэхь, уэмэйудлил фэла хьадийэ лэхь. Нэшхьэду Іэлла илахьэ иллэллахьэ ла шэрикэ лэхь. Уэ нэшхьэду Іэннэ Мухьэммэдэн гьэбьдухьу уэ рэсулухь. Аллахьуммэ щэлли уэ сэллим уэ барик гьэла Мухьэммэдин уэ Іэщхьабихьи Іэджмэгьийн.

Думыгъэгъуэщэну **дынолъэју!** Іэлхьэмдулиллахь! Алыхьу

лъагэращ фІыщІэ зыхуэфащэри зыхуэтщІри. Алыхьу дыкъэзыгъэщ ам къыдигъэхъуліауэ гу зылъыттахэми зылъыдмытэххами теухуауэ фіьщіэ худощі. Сыт щхьэкіэ? Фіыщіэ хуэфащэщи. Дэ гу лъыттэми лъыдмытэми, тщІэми дымыщІэми, дыкъэзыгъэщІам фіьщіэ хуэфащэщ.

Апхуэдэкъэпсу «уэ нэстэ-гьиинухьу» жыдоlэ. Алыхьталэм дэlэпыкъуэгъуу дыщыгугъыу аращ димыгъэгъуэщэну, дыщимыгъэуэну, димыгъэлъэпэрэпэну, димыгъэхутыкъуэну, димыгъэжэкъуэну, димыгъэкъуэн-шэну, димыгъэбзэджэну, дэІэпыкъуэгъу къытхуэхъу-

ну. «**Уэ нэстэгъфирухьу**» гъэгъуныгъэкІэ зыхуэдгъазэу аращ. «Ялыхь, дыщыгъуазэу длэжьа ами, дыщымыгъуэзэххэу мыхъумыщІэ гуэр къэдгъэхъуами, Уэр фіэкіа Гъэгъуакіуэ щыіэ-Зыныпхудогъазэри, къызэрытхуэбгъэгъун щытыкІэ гуэрым дишэ, дигъэувэ, къыдэгъэхъуліэ. «Фіы блэжьмэ, а фіым Іейхэр, мыхъумыщІагъэхэр егъэкІуэд», - жызыІар Уэращи, фіы длэжьыну, абы ди мыхъумыщІагъэхэр игъэкІуэдыну апхуэдэ увыпІэ дижыдоІэри, Алахьу ЛъапІэм гъэгъуныгъэкІэ долъэІу.

«Уэ нэтуубу илэйхьи». Тобэ къыхуэтхьыжу аращ. Бегъымбар лъапІзу щэлатымрэ сэламымрэ зэхам еупщ ахэщ сыт тобэр зищіысыр жаlэри. «Тобэр щlегъуэжыныгъэщ», къажриІащ. ПшІам, блэжьам ухущІегъуэжамэ, абы къикІыр сыт? Сэ абы адэкІэ апхуэдэ злэжьынукъым, апхуэдэ мыхъумыщІагъэм жыжьэуи гъунэгъууи сыбгъэдыхьэнукъым абы къыхэкІынури, къыхэпжыбоІэри, тобэ хъужыр аращ. Ар япэ къэсым къехъуліэркъым. Ціыху щыіэщ Ауэ фіы щыблэжьым дежи, илэжьа мыхъумыщ агъэр сыт къэхъунк и хъунур? Псабадзэ къытетІысхьам хуэди- лъэм папщІэ, утеувауэ нэзу къимылъытэу. Тобэ къихьыжын, щІегъуэжын жыхуэпІэхэр и ліыгъэм къы-ДымыщІэххэу пымыкіыу. дэри абыхэм дащыщынкіэ узыхущіэкъухэм, пфіэхьэлэбетэмалщ. Зыгуэр къытфізіуэху ди гугъэжу, ауэ къытфіэіуэхур мащіэ дыдэў. Махъшэм елъытауэ, и тхьэ-кlумэм хуэдизу. Къытфlэ-Іуэхупхъэр къытфіэмыіуэхуу. Мис абы къыхэкІкІэ, Ялыхь, къытфІэІуэхупхъэри къытфіэгъэіуэху, гу лъыддымылэжьыпхъэу

Шышылэм и нэмэз щІыгъуэхэр

Махуэхэр	Пщэдджы- жьыр	Дыгъэр къыщы- къуэкІыр	Шэджа- гъуэр	Ичын- дыр	Ахъшэ- мыр	Жасыр
1, щэбэт	06.08	07.38	12.20	14.31	16.42	18.22
2, тхьэмахуэ	06.08	07.38	12.20	14.32	16.44	18.24
3, блыщхьэ	06.08	07.38	12.20	14.32	16.45	18.25
4, гъубж	06.08	07.38	12.21	14.33	16.46	18.26
5, бэрэжьей	06.08	07.38	12.21	14.34	16.47	18.27
6, махуэку	06.08	07.38	12.22	14.35	16.48	18.28
7, мэрем	06.08	07.38	12.22	14.36	16.49	18.29
8, щэбэт	06.08	07.38	12.23	14.37	16.50	18.30
9, тхьэмахуэ	06.07	07.37	12.23	14.38	16.51	18.31
10, блыщхьэ	06.07	07.37	12.24	14.39	16.52	18.32
11, гъубж	06.07	07.37	12.24	14.40	16.53	18.33
12, бэрэжьей	06.06	07.36	12.24	14.41	16.54	18.34
13, махуэку	06.06	07.36	12.25	14.42	16.56	18.36
14, мэрем	06.06	07.36	12.25	14.43	16.57	18.37
15, щэбэт	06.05	07.35	12.25	14.44	16.58	18.38
16, тхьэмахуэ	06.05	07.35	12.26	14.45	16.59	18.39
17, блыщхьэ	06.04	07.34	12.26	14.46	17.00	18.40
18, гъубж	06.03	07.33	12.26	14.47	17.02	18.42
19, бэрэжьей	06.03	07.33	12.26	14.48	17.02	18.42
20, махуэку	06.02	07.32	12.27	14.49	17.04	18.44
21, мэрем	06.01	07.31	12.27	14.50	17.06	18.46
22, щэбэт	06.01	07.31	12.28	14.52	17.07	18.47
23, тхьэмахуэ	06.00	07.30	12.28	14.53	17.08	18.48
24, блыщхьэ	05.59	07.29	12.28	14.54	17.09	18.49
25, гъубж	05.58	07.28	12.28	14.55	17.11	18.51
26, бэрэжьей	05.57	07.27	12.29	14.56	17.12	18.52
27, махуэку	05.57	07.27	12.29	14.57	17.13	18.53
28, мэрем	05.56	07.26	12.29	14.58	17.15	18.55
29, щэбэт	05.55	07.25	12.29	14.59	17.16	18.56
30, тхьэмахуэ	05.54	07.24	12.29	15.01	17.17	18.57
31, блыщхьэ	05.53	07.23	12.29	15.02	17.19	18.59

Къэбэрдей-Балъкъэрым и Муслъымэнхэм я Іуэхущіапіэм къыдитащ.

Дунейми ахърэтми щинасыпщ сакъыныгъэкІэ зекІуэфым

длэжьа гуэрми длэжьыпхъэуи дымылэжьа гуэрми ятеухуауэ дыщІегъуэжащи, адэкІэ апхуэдэ къытщымыщІын папщІэ, дыкъэхъумэ, ар къыщытщымыщіын лъагъуэ гуэр къыт-

хузэлъыІух, жыдоіэ. «Уэ нэгьуузу биллахьи мин шурури Іэнфусина». Алыхьу дыкъэзыгъэщІам дыкъуоувэ, зыкъудогъапщкіуэ, дапхуэдэуи жыіэ. «Іэгьуузу» жыпІэмэ, укъихъумэну зыгуэрым укъуэувэн, ущыгугъын къикіыу аращ. Сыт дызыщихъумэнур? Дэ езым ди щхьэм, ди псэм дыщихъумэжыну «Нэфс» жыхуиІэжыр езы цІыхуращ, къапштэмэ. Іэяту щыІэщ: «ФІы къывэхъулІэмэ, ар Алыхьталэм къывигъэхъулІэу аращ. Іей къыфщыщІмэ, ар фи шхьэм и ягъэкІэ, фэ къывбгъэдэкlыу къыфщыщІу аращ», жеГэри. Ухуеймэ, ди нэфсым, ухуеймэ, ди псэм жыlэ, дэ езым ди ягъэжкІэ къытщыщі мыхъумыщіагъэхэм защытхъумэн, дэ зызыщытхъумэжыну Алыхьталэм и къуагъым дыкъуэувэу, хьэ-

щіэ зыхуэтщіу аращ. Апхуэдэкъэпсу «мин сэйи-**Іати Іэгьмалина**». ТщІэхэм, длэжьхэм, къэдгъэхъухэм яхэлъ мыхъумыщ агъэхэми, Ялыхь, дыщыхъумэ. Сыт тщІэхэм, длэжьхэм къахэ-МыхъумыщІагъэ длэжьмэ, ар зэрымыхъумыщІагъэр нэрылъагъущи, лъынури, къыдэкІуэнури, къигъэхъунури псори Іейщ. мыхькіэ, джаур утехъухьынкІэ хъунущ а нэмэзым. Уигу къэкІхэм, къэбгупсысхэм, мэтхэм, пфіэбэлыхьлажьэхэм ятеухуауэ, а нэмэзыр пщыгъупщэжу, абы утети утемыти?! «Я нэмэзым те-, гупсысыкІ, зыІэщІэгъупщыкіыж, нэмэзым хуэфащэу щымытыжыф», - жыхуиІэу зэхъурджэуахэр мис апхуэдэхэращ. Дэ фІы длэжь ди гугъэжу, ипэжыпіэкіэ къапштэмэ, ар мыфіу.

ИкІэм-икІэжым Іуэхур зэкІуэлІэжыр сыт, мы къомыр къызэщІэпкъуэжа нэужь? Алыхьу дыкъэзыгъэщ ам и нэфІ къыпщыхуарэ уиузэщІыну, уиущиину, гъуэгу захуэ утригъэувэну мурад къыпхуищІамэ, зыхуебгъэщІыфамэ, уи насыпщи, уиузэщІынущ. Апхуэдэм деж ущызыгъэўэжыфыни, узыгъэкъуэншэжыфыни щыІэжынукъым. Ауэ уиузэщІыну, уиущиину, гъуэгу захуэ утригъэувэну къыумылэжьамэ, абы ухущІэмыкъумэ, ухуэмеймэ, апхуэдэм деж натІэкІэ уриудэкІыурэ уи щыуагъэм уэ езым гу лъыуигъэтэжын шхьэкіэ, уигъэгъуэщэнущ, уигъэлъэпэрэпэнущ, уигъэбгъунлъэнущ. Апхуэдэм дежи Алыхыым фіэкіа узыузэщіыжыфын, гъуэгу захуэм укъытезышэжыфын щыІэнукъым. Аращи, Ялыхь, думыгъэгъуащэу, дыщумыгъауэу, думыгъэхутыкъуэу, гъуэгу захуэм

дыхуэшэ, жытІэу аращ. Ар зы джумгьэ махуэ къэмынэу, хъутІбэр къызэредгъажьэ духьэщ. Аркъудейр, а тІэкІур ди гъащІэм и хъуэпсапізу, и плъапізу тхъумэфу, зыхэдгъэлъыфу щытамэ, а тІэкІум дыкъригъэлынкІэ хъунут. Ауэ, уи жагъуэ зэрыхъунщи, цІыху ціыкіур щыуэным, гъуэщэным, бэлэрыгъыным, хутыкъуэным, лъэпэрэпэным хуэщ ауэ дыщытщ. Алыхьталэм къабзэу, дахэу, гуакІуэу дыкъегъэщІ, дыкъегъэуври, зэманым къриубыдэу мыхъумыщІагъэм хуэлъэ, щІэхъўэпс дохъў, шхур гуащІэ хъуным, нэгъуэщІ шхыныгъуэ гуэр зэ-Іыхьэным хуэщіауэ зэрыщытым ещхьыркъабзэу. Зэпэшэчэныгъэ гуэрым хэту и гъащ эр ихьу араш апхуэдэу ціыху ціыкіум. Фіымкіэ щришэхи, ІеймкІи щришэхи къыхуихуэу. Насып диІэмэ, фІымкІэ дыщебэр нэхъыбэу ди гъащІэр тхьынщ. Абы елэжьын, хущІэкъун хуейуэ аращ.

СэфІым къыхузоджэ! Зэрыжысіауэ, ціыхур и щхьэ теплъэкъукіыжмэ, тіэ-

кІунитІэ бэлэрыгъыу щытмэ, фІы илэжь и гугъэжурэ, утыкур щызэІищІэ, сабэ къыщигъэхъей, зэфІэнэжыныгъэ, зэрыхьзэрий жыхуаІэм хэхуэнкІи хъунущ. ФитІнэ» хъужыр аращ: уи лІыгъэр, уй акъылыр, уй шым къижынур уэзыгъэгъэунэхуж Іуэхугъуэ. Іуэху гуэр уlуоуэри, ар уи акъылуи щІэныгъэми, уи шыІэныгъэми, уи зэпІэзэрыхуэмэ, ущІопхъўэ, ухолъадэри, ар нэхъри нэхъыкІэжитіу зэіыбощіэ, абы и ягъэкіэ зыгуэрым ужьэхэуэн, уепыджын, уехъурджэуэн, узэфІэнэн, узэрызехьэн хуей мэхъу. Уэ пхуэдэ зы къыпукъэсыжыпауэ хуэзэжмэ, аращ. Зыгуэрми жиlащи, губзыгъитІ, акъылыф[ит], цыху Іущиті зыгуэркіэ зэшыІеймэ, зыри ягъэ кіынукъым. Языхэзым Іущыгъэ, акъыл, губзыгъагъэ гуэр хилъхьэнщи, Іуэхур зэтриуІэфІэжынщи зэфІэкІащ. Зы делэрэ зы губзыгъэрэ зэщыІейми, абы щыгъуэми ягъэ кІынукъым, сыт шхьэкІэ жыпІэмэ, акъылыфІэм акъылыф Іагъ хилъхьэнщи, Іуэхур зэтриуІэфІэжынщ. угъур делиті зэщыхьэмэщ. Уэ уэщхьу а фитІнэм къыхыф Іидзэн гуэр уэри къып-Іууэмэ, абы щыгъуэ уанэ мыгъуэр теплъхьауэ аращ. Жэмыхьэтри жэмыхьэтыжынукъым, уи унагъуэри унагъуэжынукъым, уи щхьэщхьэгъусэжынугъусэри къым, уи бынри быныжынукъым, уи адэ-анэри адэанэжынукъым апхуэдэм деж. Аўэ уэ сыноупщімэ, жыпІэнур сыт? «Іэгъу! Сэ сызахуэщ! Сэ фІы сщІэну иужь ситщ! Сэ фІым къыхузоджэжри, къысхуадэркъым!» - жыпІэнурэ укъэувынущ. А уи къеджэкІэм утепсэлъыхыркъым. Іуэхур псори хьэбэсабэу зэхэзы-

шыІэныгъэм, уи бэшэчыны- қъуэш! Мыраш қъысшыгъэм, а уи акъыл тlэкlум щlари, ухуеймэ, къызэуи къамыхьыр зыкІи къыпфіэ-Іуэхукъым. Уэ къыпфіэіуэ-хур сыт? «Сэ фіым къыху-зоджэ!» Абы къикіыр зыбгъэлІыфІу аращ. «Сэр хуэдэ щыlэ?» А зыгъэлІыфІыныр къыздикіыр дэнэ жыпіэмэ, къыздикІыр мис а «нэфс» жыхуэтІэжращ. «Сэращ! Сэр хуэдэ щыlэ?» - жыпlэ-ФІы блэжь, фІым къыхуебджэ уи гугъэжу ущыщытым деж ар къыпщыщІмэ, зэрымыхъумыщІагъэри пщІзуэ, Іей щыблэжьым деж къыпщымы-щІынур сыт? Хьэбэсабэу уихьэжынурэ ухыф Іипхъэжынуращ.

Муслъымэным ираплъ фэр уэ уэлъытащ

удаІуэмэ зэхэпхыр сыт? ТхьэрыІуэкІэ, тхыгъэкіэ, Іэщіэдзкіэ, щыхьэткіэ къызэрыгъэгугъауэ, муслъымэниті къызэрыгъэпціэжащ. Муслъымэнщ, лэжьыгъэм хуэсакъынщ жеlэри, зыгуэр къреджэ, егъэлажьэ. Илэжьам лэжьыгъэ зэрыфІэпшын мы дуней хъурейм теткъым. Муслъымэнщ, дыхуэлэжьэнш, ди хьэкъ, ди лэжьапщІэ ІэщІэкІуэдэнкъым жыпІзу ухуолажьэри, тэмэмщ, игу лэжьыгъэр къохъуэхъуащ, ирихьащ, укъыІукІыжащ. Мазэ, мазищ, илъэс дэкlащ - лэжьапщІэ щыІэкъым. А уэ узыжьэхэуа тіэкіум деж къы-щынэркъым «нэфсым и джэгуэным укъыіэщіэнэн» жыхуиІэр. Зэрылъхуурэ, зэрыпіурэ, зэрыгъэбагъуэурэ, абы псори зэщіеціалэ.

Жыжьэу къаплъэ-къэда-Іуэм «муслъымэн» жаla нэужь, занщІзу зыгуэр и нэгум къыщіоўвэ. Ящіэри, ялэжьри, я зэхэтыкІэри, я бгъэдэтыкІэри, я зэгуры-ІуэкІэри, я зэдэгъуэгурыкІуэкІэри, я зэрылъагъукІэри мыхъуу зыгуэр. КъыщІыщІыхьэр сыт? Уэ къыпхыхьэу къыпхэтми, уи хъыбар зэхихми, уэ узищІысым теухуауэ къыІэрыхьэ, къылъэ-Іэс, къищІэ Іуэхугъуэм тещІыхьауэ аращ. Пэж дыдэу къэхъурэ а жыхуэпІэхэр жыфІэмэ, сэ фыкъызэмыупщІу, фэ езым фызэупщІыж.

дыдэу мыхэр къэ. хъумэ, абыхэм я хущхъуэгъуэр сыт? Абыхэм я хущхъуэгъуэр уэращ, сэращ, модрейращ. Бегъымбар лъапіэм и псалъэ щыіэщ, ар къыфІэІуэхуу тепсэлъыхьауэ: «Іуэху гуэр иужь ихьа цІыхум а Іуэхур нэгъэсыпауэ, дагъуэншэу ирелэжь», жејэри. Ар сыт ищјысуи щрет. Увакъэ дыжмэ, вакъэр екlурэ ещхьу бдыжын хуейуэ араш. Умашинэщіыжмэ, машинэр екіурэ ещхьу пщІыжын хуейуэ Удохутырмэ, ектурэ аращ. ещхьу удохутырын хуейуэ аращ. Уинженермэ, ектурэ ещхьу уинженерын хуейуэ аращ. Сыт ищ ысуи щрет ар. Ар Алыхьталэми Бегъымбар лъапіэми къыфізіуэху іуэхугъуэщ. Ауэ абыхэм къазэрыфіэіуэхум демыплъу, езым ар Іэпэдэгъэлэл тщІымэ, къытфіэмыіуэхумэ, абы и зэран уи нэщІми, уи нэмэзми, уи мэжджытми, уи жэмыхьэтми, уи цІэми, уи мыхьэнэми, псоми яльоГэс. Абы фІы къызэримышэр, цІэи, щхьэи, напи къызэрытхуимыхьыр щынэрылъагъукіэ, къэнэжыр сыт? Къэб гъэгугъамэ, къызэрыбгъэгугъам утетыжын. Ущыгугъамэ, узэрыщыгугъам тебгъуэтэжын. ЗэбухылІамэ, зэрызэбухылІар бгъэзэщІэжын. Къемэт махуэр къэсауэ, дунейр къутэжауэ пхуэмыгъэзэщіэжрэ, укіуэу дахэ цыкіуу уи щхьэр ебгухыу, къутэ уи къеджэкІэр, а уи пэж дыдэу зыхэпщІэу: «Уа си

сыукі, ухуеймэ, хэкіыпіэ иіэр къэдгъэлъыхъуи къэдгъэгъуэт», - жыlи, уи Іуэхур бгъэдэлъхьэ. Ари муслъымэныгъэщ, ари лыгъэщ, ари хьэл-щэнщ, ари шыІэны-

Уи мы**lуэху зумыхуэн** Адэкlэ «ди мыlуэху зет-хуэныгъэ» жыхуэтlэми апхуэдизкіэ ягъэ къыдокіри. пхуэІуэтэнукъым. «Уа, мыр сэ си Іуэхукъым, си къуэш»,-пхужыІэныр акъыл жыпІэ-мэ, акъылщ. Хьэл-щэн жып-Іэмэ, хьэл-щэнщ. Губзы-гъагъэ_жыпІэмэ, губзыгъагъэщ. Дахагъэ жыпіэмэ, да-хагъэщ. Щхьэпэ жыпіэмэ, щхьэпэщ. «Сэ мыбы сытепсэлъыхьынукъым, сэ абы сыхэпщэфІыхьынукъым, сэ абы сыхэбжьэхъуэнукъым» жыпіэфыныр. Ар сыт ищіысым теухуауи щрет. Псом хуэмыдэжу, дэ сыт нэхъ къытлъэlэсыр жыпlэмэ, дин хуэlухуэщlэм теухуауэ. «Уа, сэ абы сытепсэлъыхьыным сынэсакъым, абы тепсэлъыхьыпхъэхэр трырепсэлъыхь, жаlэпхъэр жрыраlи, дэ дедэІуэнщ, си къуэш!» Ар жытІэфыныр Іуэхушхуэщ. Жумы Іэфынри бэлыхышхуэу аращ. Ар зэрыжыд-мыІэфми думп-сэмпу зыкІ-

зыщхьэ дещІ.

И андез штэкІэм щыуагъэ тіощі къыхэкіыну, и нэмэз щіыкіэм щыуагъэ щэ ны-къуэ къыхэкіыну, ныбжьыщіэ ціыкіу мэтіысри, зылъэ-мыіэс къимыгъанэу, Алыхьталэм, хьэршым, курсийм топсэлъыхь. Е уанэ махуэрэ! Мыбыхэм темыпсэлъыхьын щхьэкІэ, я фэр ирыуагъэхыну щытащ Бегъымбар лъапіэм и гъэсэныгъэм шэхьабэхэм къышІэкІа «Дыхуейкъым, дытепсэлъыхьыфынукъым, хэтщІыкІыр-къым», - жаІэрт абыхэм. Дэ бэрэбанэ деуэурэ дытепсэлъыхьым хуэдэу ди мыlуэху зыдохуэ. «Мыр сэ си lуэхукъым, сэ си хъийм сикІыну сыхуейкъым, мыбы тепсэлъыхьыфыну къигъэгугъэхэр, пэж дыдэу тепсэлъыхьыпхъэхэр трырепсэлъыхь. Зыгуэрым ирапхыу щытмэ, абыхэм жаlам дедэlуэнщи, дытІысыжынщ». Мис ар Алыхьми, Бегъымбар лъапіэми, мелыіычми яфіэфіщ. Пэжыр, игъуэр, дахэр, фІыр аращ. Мис абы уащихъумэнущ зэрыхьзэрий, зэпыдж зэудэкІ жыхуэпІэхэм. Уи унагъуэр унагъуэу, уи жэмыхьэтыр жэмыхьэту къызэт-

ринэнущ. Аращи, дызыхуэсакъын ди куэд жыпіэмэ, къыдэлъэлъэхыжу гъунэжщ. Дызэрыхуэсакъын акъыл, шхьэкуцІ нэ, псэ къабзэ Алыхьталэм къыдита жыпІэмэ, къыдитащ. Къэнэжыр сыт? Къэнэжыр ущІэмыпхъуэн, ухэмылъэдэн, умыжэкъуэн, узэпІэзэрытын, угупсысэн, укъызэтеувыІэн, учэнджэшэн. Уи шым къижыр, уи хъийр плъагъужын, узыхуэсакъыжын. Аращ къытхуэтыр.

Диным хэлъ ущие псоми я тегъэщІапІэу щытыр «тэ-къыуа» жыхуиІэращ «Усакъын, цІыху сакъыу ущытын», - жыхуиІэщ. А сакъызумыхьэлІэфын ныгъэр Іуэхугъуэ мы дуней хъурейм теткъым. Уеlэбыхыу удз къипчынумэ, а удзыр ухуэсакъыурэ къипчыфынущ. Аращи, сакъыныгъэкІэ зе-кІуэм Алыхьу дыкъэзыгъэщ ари къыхуэсакъынущ. СакъыныгъэкІэ зекІуэфым дунейми ахърэтми щинасыпу аращ.

> гуэщокъуэ Абдул-Бакъий. Тыжьей (Кыщпэк) мэжджытым щекlуэкla хъўтІбэ.

Къанщауэ Гъур и мэжджыт-кхъэлэгъунэр щытауэ тхыдэм къыхэнащ.

Къанщауэ Гъур и мэж-джытыр, 1503 - 1505 гъэхэм яухуар, адрейхэм къахэзыгъэщыр кхъэлэгъунэ зэрыхэтырщ. Армырауэ пІэрэ Алыхьталэм и пащхьэ ихьэжыным зигу хуэкъабзэ сулътіаным шэхьид ліэкіэр и насып шІэхъуар? Куэдым зэращІэщи, Къанщауэ Гъур щыхэкІуэдауэ Мардж-Дэбикъ деж мамлюкхэмрэ тыркудзэмрэ щызэпэщізува зауэзэрыліым, и хьэдащхьэм екіуэліапіэ хуэхъуари щэхуу къэнащ. Иджыблагъэ ягъэува «Мапащтыхьыгъуэхэр» фильмым а тхыдэ Іыхьэр къыщагъэлъагъуэкІэ, сулътІан Іэл-Гъэури и хьэдэр бийхэм джэгупіэ хуамыщіын папщіэ, и щхьэр паупщіу щэхуу щІалъхьауэ къыхощ.

Езыр щІэмылъми, и ухуэны-

гъэм «СулътІан Іэл-Гъэурий

нащ. Ар зыхуэзэ къуэкІыпІэ лъэныкъуэм иджыри хеубыдэ хъэнэкъэ, сэбилкІэ зэджэ псы зекІуапІэ, диным хуеджэн щІэзыдзэ сабийхэм папщіэ мыдрисэ. Къухьэпіэ лъэныкъуэр яубыд мэжджытымрэ еджакіуэ нэхъ балигъхэм папщІэ мыдри-

Мызэ-мытІзу зи хъыбар и кхъэлэгъунэ» цІэр къыхуэ- ди газетым тета Къанщауэ кІуэгъужэгъуу, усэ итхыу закъуй худиІэкъым!»

зэрагъэкъуаншэхэм язт Къаир игъэщ Іэрэщ ІэнкІэ зэремышымкІэ. Ар икІи нэхъыбэрэ тахътэм иса адыгэ мамлюк сулът анхэм язщ (1501 - 1516). УхуэныгъэщӀэ куэд зэрыригъэщІым нэмыщІ, Къанщауэ Гъур щІэныгъэм, щэнхабзэм зригъэужьыну фіэфіу. езыр диныр зи щасэхэм я

Къанщауэ Гъур и тепщэ гъуэм псэўа дин щІэныгъэлІ ціэрыіуэ Іимам Шэхьрани «Іэнуарул Къудсия» зи фІэщыгъэ и тхылъым щетх: «Си нэкІэ слъэгъуащ сулътІан Къанщауэ Гъур ди нэ́хъыжь Мухьэммэд ибн Хьэнан и Іэм ба хуищІу, абы иужь къиува сулътІан Тумэнбей ардыдэм и лъакъуэм ба хуищІу слъэгъуащ. Зэгуэр щихъ Іэбу Хьэсэн Гъэмрий и гъусэу сулътІан Къанщауэ Гъур деж дыщІыхьат, зыгуэрым къыщхьэщыжын Іўэхукіи, сулътіаныр щихъым къыпежьэщ, и Іэблэ лъабжьэм деж къыщиубыдри, къыжриlащ: «Уа си зиусхьэн, сыту пщІэшхуэ къысхуэпщІа! Пэжыр аращи, сэри си унафэ щіэт пащтыхьыгъуэми уэ узытет лъагъуэр зэрызахуэм шэч

ТхылъышІэ

Премьерэ

ТхакІуэ, журналист Гъэунэ Борис

Псэужамэ, мы махуэхэм и ныбжьыр илъэс 80 ирикъунут тхакіуэ ціэрыіуэ, журналист Гъзунэ Борис Хъызыр и къуэр. Илъэсищ ипэкІэ дунейм ехыжа а ціыху гуащіафіэр лъэпкъ литературэм езым и лъагъуэ щыпхызышыфахэм ящыщщ.

БОРИС 1941 гъэм дыгъэгъазэм и 29-м Къармэхьэблэ (Каменномост) къуажэм къыщалъхуащ. Шорэ и цІэр зэрихьэу абы дэт курыт школ №1-р къиуха нэужь, ар щІэтІысхьащ Къэбэрдей-Балъкъэр къэрал университетым и тхыдэфилологие факультетым. 1970 гъэм еджапІэ нэхъыщхьэр ехъулІэныгъэ иІэу къиухри, Гъэунэр илъэс куэдкіэ щылэжьащ ди республикэм Телевиденэмрэ радиовещанэмкіэ и къэрал редактор, иужьы уэк элитегъэм и фокlадэ мазэм щытехьам. къыщыщІэдзауэ илъэс 20-м ехъулІэныгъэхэм папщІэ тхакІуэм къыхуагъэфэщат СССР-м и Къэрал телерадиом, Урысей Федерацэм печатымкІэ и къэрал комитетым я щіыхь тхылъхэр. Борис Урысей Федерацэм и я зэгухьэныгъэхэм хэтащ, «Къэбэрдей-Балъкъэр Рес-

Гъзунэр лъэпкъ литеращіэкіхэм къыщигъэщіа обжанкіэ гъащіэм пхыплъыф зэхэтык эр дахэу, удихьэхыу е ц ыхум и псэм телъ хьэзаб

абы и тхыгъэхэм къыкомитетым. Корреспондент, щиГуэтэфырт. Гъзунэ Борис литературэм куэд зэрыщыратурэ-драмэ редакцэм и хузэфіэкіынур наіуэ къэунафэщі къалэнхэр ири- хъуащ «Нэхулъэ» зыфіища и хьэкіащ. Гъзунэ Борис 1985 япэ тхылъыр дунейм къы-

ТхакІуэм нэхъ къехъулІауэ нэскіэ лэжьащ «Эльбрус» къалъытэхэм я гугъу пщіыкъэрал тхылъ тедзапіэм и мэ, Іэмал имыі у къыхэредактору, иужь зэманым гъэщыпхъэщ: «Чыщбалъкъ «Іуащхьэмахуэ» журналым акъужь», «Уэ къэкіуэж зажэуап зыхь и секретару щы- къуэ, папэ», «Пощтым», тащ. И гуащІэкІэ къихьа «Псы Іубыгъуэ», «Нэхулъэ», «Шыцуэс», «Бабыцэ сымэ», «Къэбгъэзэжатэмэ лъапсэ-жым», «ХьэщІэ» Іуэтэжхэр, «Зэш-зэхуефэ» тхыгъэр, нэгъуэщІхэри.

Борис и ціыху щіыкіэкіэ пхъашэу къызыщыхъуи щы-ТхакІуэхэми Журналистхэми Іэт, ауэ ар гъунэгъуу зыцІыхуа дэтхэнэри щыгъуазэт абы и псэ къабзагъэмрэ гу публикэм щіыхь зиіэ и пціанагъэмрэ. Зауэм зи са- ежьэжынущ, уи тхыгъи абы наіуэ журналист» ціэ лъапіэри биигъуэр зыіэщіихахэм къыфіашат. ящыщщ Гъэунэр, а мафіэм къыздихь гузэвэгъуэ псори турэм къыхыхьащ зи макърэ зи нэгу щ эк а щ алэ ц ык ур зи хъэтірэ зиіэж тхакіуэ иужькіэ абы куэдрэ гу-ІэкІуэлъакІуэу, и Іэдакъэ- щіыхьэу, Іупщіу и тхыгъэхэм щатепсэлъыхьыжащ. ШІэразхэри щ эщыгъуэщ. Ар нэ ныгъэл хэм къызэралъытэмкІэ, пасэу къалэмыр къэцыхут, адыгэ хьэл-щэныр, зыщтэ дэтхэнэри абы гъади хабээхэр, ди псэукіэ- щіэм ирихулізу, ар гугъуехь ирита интервьюхэм я зым.

щыхьэт техъуэфынущ ар захуагъэмрэ пэжыгъэмрэ я зэрыпсэуам. телъхьэу «ЦІыху», «Адыгэлі», «Тхакlуэ» псалъэ лъапlэхэр игъэпэжын, абыхэм яхуэфащэу дунейм тетын папщІэ ар къызэрымыкІуэу и щхьэ хуэткІйижу щытащ.

Гъэунэ Борис и тхыгъэр и лъабжьэу режиссёр щалэ Хьэмокъуэ Олег «Уэ къэкІуэж закъуэ, папэ» фильм адыгэбзэкІэ трихати, куэд дыдэм ягу ирихьащ. Абы Гъэунэри хуабжьу щыгуфІыкіауэ щытащ.

«Фильмыр хьэзыр хъуху-

кіэ Іуэхум зыри хэсщіыкіакъым. Утыку къыщрахьэнум хъыбар сагъащІэри, Кэнжэ дэт ЩэнхабзэмкІэ унэм сра-гъэблэгъащ. Апхуэдэ пщІэ а си тхыгъэм зэригъуэтар икъукІэ си гуапэ хъуащ, ар щагъэлъагъуэм гуфІэгъуэгуэр къыпхиву аращ. Борис ми гујэгъуэми сызэщјаубытхэн щыщидзам илъэс 16 дат. Рассказым щІэслъхьа гупсысэр зыри ІэщІэмыхуу къигъэлъэгъуэфащ режисхахэми лъабжьэ яхуэхъуар сёр щІалэм. Ар куэдкІэ и гъащІэм къыщыхъуа Іуэху- фІыщІэу къызолъытэ абы и сценарийр зытха Хьэгъундокъуэ Сэлисэт. Нэхъ сытегузэвыхьат си адэм и письмэ, ар тхыгъэкъым. Ар гум мом нанэ сыкъыщыхуеемыпхъуэмэ, псэм зыхи- джэм, абы иla гурыгъу-гурышІэхэр Балъкъэр Тамарэ зыхищІэфыну пІэрэ жысІэтхыгъэрщ щіэджыкіакіуэр ри. Арщхьэкіэ абы къигъэлъэгъуэфащ нанэ и псэм ЩыІэщ ар къызыгурымыІуэ телъа гузэвэгъуэр, къуэтхакІуэхэри, я ІэдакъэщІэкІ- рылъхур письмом къытхакІуэхэри, я ІэдакъэщІэкІ- рылъхур письмом къы-хэм къагупсыса Іуэхугъуэ щеджэм Тамарэ и нэпс піагуэр лъабжьэ хуащІрэ, я щэ ткІуэпсхэр напэм къе-Іэпэм «къыщіафыкіыу» тіы- жэхырт. Адрей ролхэр зыгъэзэщ ахэу Балъкъэр Юрэ, гъэпціэнукъым. «Мыр зыт- Кіэхумахуэ Фатіимэ, Щохами тхакіуэу зыкъелъы- джэн Мурат, Унэжокъуэ Искъыпхужа!энурэ лъам сыми я джэгук!эм ежьэжынущ, уи тхыгъи абы наlуэ къищ!ащ тхыгъэм иужьк!э къилъыхъуэжыну- щ!элъ гупсысэр зэрызыха-къым. Сэ усэ щ!эзмытхыжри щ!ар», - жи!ат Гъзунэм.

ЦІыхур дунейм ехыжа ар къызэрызэхъулІэр. Сэ иужькІэ сыт къанэр? Абы пхиша лъагъуэмрэ къинэгъуэщ зыкъомыр зэплъы- лэжьа ц эмрэщ! Борис и жауэ щытамэ, апхуэдиз усэ ныбжьэгъуу щытахэм хужаlамрэ теухуауэ ятхамрэ гъунэжш, абыхэм ящыщ зыбжанэ си гуапэу фи пащхьэ изолъхьэ

ЩОМАХУЭ Залинэ.

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэр къызэрызэрагъэпэщрэ илъэси 100 зэрырикъум и щіыхькіэ ирагъэкіуэкі іуэхухэм хыхьэу, ЩоджэнцІыкІу Алий и цІэр зезыхьэ Къэбэр-дей къэрал драмэ театрым щагъэлъэгъуащ журналист Магомедовэ Фатіимэ и Іздакъэ къыщіэкіа «Зы сэлэтым и хъыбар» пьесэм къытращіыкіа спектаклыр.

АР ТЕУХУАЩ Къэбэрдей-Балъкъэрым щыпсэухэр зыхэта шуудзэр 1942 гъэм бадзэуэгъуэм и кlэухым шыщхьэуІум и пэщІэдзэм Ростов областым и губгъуэхэм ІэщэкІи куэдагъкіи къефіэкі фашистхэм ліыхъужьыгъэ яхэлъу зэрыпэщІэтам.

Магомедовэм дахэу къигъэлъэгъуэжащ ди щІалэхэм зэрахьа лІыхъужьыгъэр, зи бын, щхьэгъусэ, ныбжьэгъу щалэ фронтым зыгъакіуэ бзылъхугъэхэм ягъэва гуlэгъуэр, зауэ губгъуэм къихута адыгэлІ нэсхэм я псэм и пэ напэр, хэкупсагъэр зэрырагъэщар, епціыжакіуэу къыщіэкі нэхърэ ліыхъужьу дунейм ехыжыныр нэхъ къызэрыхахар икІи зэдэарэзыуэ ажалыр къызэрызэдащтар.

Пьесэр театрым и утыку къизыхьар КъБР-м гъуазджэмкІэ щІыхь зиІэ и лэжьакіуэ Дэбагъуэ Романщ, сурэтышІыр Жылэ Къантемырщ, композиторыр Уэркъуасэ Артурщ.

- Ізчлъзч защізу къыхэщыпыкіауэ щІалэ минитхум щІигъу хэту къызэрагъэпэщат 115-нэ шу дивизэр. Бгырысым хэлъын хуей лІыгъэм щІапlыкlа, Хэкум и пащхьэ щаlэ къалэным хуэпэж, къикіуэт зымышіэ шу шхьэмыгъазэхэр, губгъуэ джафэм танкхэм щыпэщІагъэувами, шынэ яхэмылъу бийм пэщІэтащ, я гъащІэри халъхьащ. Абыхэм ягъэлъэгъуа лІыгъэр ліэщіыгъуэкіэрэ пщыгъупщэ мыхъунщ, лакъуэ-лакъуэкІэрэ зэІэпыхын хуей Іуэхущ. Ар сытым дежи жиІэрт Фырэ Руслан икІи сценэм кърихьэну щ Іэхъуэпсырт. Абы и лъэ ІукІэ Магомедовэ Фатіимэ итха пьесэращ иджы утыку кърахьар. Си гугъэщ Руслан кърихьэжьа Іуэхур и кІэм кіауэ, - жеіэ Къэбэрдей къэрал драмэ цхьэмыгъазэхэм

Зы сэлэтым и хъыбар

театрым и унафэщІ Пащты Иринэ. Хэку зауэшхуэм и ветеран лыжьым жиГэжу аращ. Дадэ Алим и хъыбарым и къыщІэдзэкІэ къудейм, зауэ лъэхъэнэм уехьри, абы къыщекІуэкІа гузэвэгъуэм ухешэ. Ролыр зыгъэзащІэр КъБР-м щІыхь зиІэ и артист Быдэ Хьэсэнщ. ЛІыгъэрэ хахуагъэрэ къагъэлъагъуэу фронтым Іут щІалэхэм я образхэм ихьауэ мэджэгу КъБР-м щІыхь зиІэ и артист Хьэмырзэ Ахьмэд, ДышэкІ Замир, Шыпш Къантемыр, Жыкъуэ Аскэр сымэ. Ди щІалэхэр гъэру зыубыда нэмыцэ зауэлІхэу спектаклым хэтщ Къардэн Заур, Бейтыгъуэн Жамболэт, Шыдгын Тимур сымэ, абыхэм я нэхъыщхьэ, полковник Эвальд фон Клейст и ролыр зыгъэзащ эр Блашэ Имранщ. Теплъэкіи и зыщіыкіэкіи нэмыцэ дыдэм хуэдэщ Имран и утыку итыкІэр. Полковник хъыжьэм сыт хуэдиз имыткІизэрынэдгъэсам и псэр щыгуфіы- ягъми, и дзэм и ныкъуэр адыгэ щіалэ зэрызэтраукІар,

ІэщэкІэ зэщІэмыузэдауэ, танкхэм 15-нэ шуудзэм теухуа хъыбарыр исхэр къызэрагъэувы эфар зэхещыкі, а зыращ ахэр ліыгъэкіэ къазэрефіэкіар шхьэтечауэ жызыіэр. Абы къыхэкІыу нэмыцэдээм хигъэхьэну хуейуэ мардэхэр къахуегъэув. Ауэ гъащіэм ипэ ліыгъэр изыгъэщ ди щіалэхэр зэпіэзэрытщ, укіыпіэм къихута щхьэкіэ зы мэскъалкіи дзыхэркъым.

> Мэдзыхэ зи бын зауэ губгъуэм изыгъэхьэ анэр. Гущхъан и ролыр игъэзэщІащ КъБР-м щІыхь зиІэ и артисткэ КІэхумахуэ Фатіимэ. Фатіимэ, роль гуэр къемыхъулауэ сщ эжыркъым, ауэ мыр псалъэ лей зыхэмыт теплъэгъуэ закъуэт жыпІэмэ, ущыуэнукъым. Адрейхэм щыгъуэ и нэфlэгуфlагъымрэ и псэлъэкІэ дахэмрэ удихьэхыу щытмэ, иджы ди пащхьэ къызэрихьар анэ гуІэм и образым итуш. Псалъэ хэмыту и теплъэ къудеймкіэ уи нэпс къригъакіуэмэ, ар артист нэгъэсащ. ФатІимэ а пщыхьэщхьэм ди нэгу къыщ Іигъэхьэфащ Хэку зауэшхуэм и лъэхъэнэм псэуа анэхэм я псэм телъа гузэвэгъуэр, ар гукІэ зыхыдигъащІэри, ди нэпс къригъэкІуащ. Багъ Инни къехъулІащ и ролыр, адэшхуэм и къуэрылъху, иджырей зэманым хэпсэукІ хъыджэбз нэфіэгуфіэ ціыкіум дунейр хурикъуркъым, зэхэщіыкі хэлъу адэшхуэм и хъыбарым йодаlуэ. КъБР-м щіыхь зиіэ и артист Кіэмыргуей Валентин, артистхэу Бозий Рустам, ТІымыжь Владимир, Тэмазэ Лиуан, Къул Марьянэ, сымэ фіьщіэ яхуэщіыпхъэш. Спектаклым мыхьэнэшхүэ иІэщ мамырыгъэр къытхуэзызэуа ди адэжьхэм я фэеплъыр тхъумэнымкІэ, къыдэкІуэтей щІэблэр хэкупсэу гъэсэнымкіэ. Гуапэт икіи щхьэпэт школакІуэхэмрэ студентхэмрэ еплъамэ.

НЭШІЭПЫДЖЭ Замирэ. Сурэтхэр Къарей Элинэ трихащ.

ГущІэм HOC

Гъзунэ Борис и творчествэ псоми сытепсэлъыхьыну си дежкіэ гугъу хъунущ, сыту жыпіэмэ сызыщыгъуазэр урысыбзэкІэ зэрадзэкіауэ шыіэ тіэкіурш.

АБЫХЭМ ящыщу сэ хуаб-жьу телъыджэ сщыхъуащ «Уэ къэгъэзэж закъуэ, папэ» Іуэтэжыр. Сыт хуэдиз фІылъагъуныгъэкІэ гъэнщІа ар! ГубампІэр сыту нэсу къыщыгъэлъэгъуа! Дэтхэнэ зы псалъэри гушјэм нос. уи нэпс къемыкіуэу укъеджэн плъэкІыркъым. КъызэрыгуэкІ бзэкіэ тха хуэдэщ зэ еплъыгъуэкІэ, ауэ абы сабий псэлъэкІэкІэ, сабий гупсысэкіэкіэ, сабиинэкіэ къыщыгъэлъэгъуа хъуащ гъащІэм дызыщрихьэлІэ LA33B3-

гъуэр. Е лъагъуныгъэшхуэрщ е гуауэшхуэрщ гъуазджэ нэсыр къызыхэкІыр. Борис и лыхъужьым - щалэ цыкіум - гъащІэм щигъэва гуауэр пэжу ди пащхьэ кърилъхьащ.

> АХМАТОВЭ Сафарият, балъкъэр усакіуэ.

Ди газетым щэк үэгъүэм и 30-м тета

псалъэзэблэдзым и жэуапхэр:

Екіуэкіыу: 2. Нэз. 4. Лъэкіэн. 6. Гъэщіэгъуэн. 8.

КІэлъэф. 10. Щыкі. 11. Джэдыгу. 13. Сабыр. 15. Гъущальэ. 17. ЩІэкі. 19. Гуп. 21. Пэ. 22. Ныш. 24. Къалэн. 26.

ЩІыхьэху. 28. Вагъуэзэшибл. 29. Псыхъуэсэрэш. 30.

Нэмыс. **32**. Тэмэм. **33**. Щіэз. **34**. Уэ. **35**. Хъун. **37**. Гъуэз. **38**. Унэіут. **40**. Абрэдж. **41**. Хъуаскіэ. **42**. Хьэщ. **44**. Уэщыкі. **46**. Гуэбэнэч. **47**. Къуэнэф. **48**. Зэл.

Къехыу: 1. Зэкlэлъыкlуагъэ. 2. Нэщlэщ. 3. Зэгъуэкl. 4. Лъэкl. 5. Нэф. 7. Шыдыгу. 9. Щlэблэ. 12. Гугъу. 13. Сэ.

14. Хьэлэмэт. 16. Мыхьэмэт. 17. Щагъуэщі. 18. Кіэзыз.

20. Пліимэ. 21. Пщыпхъу. 22. Нысэгъу. 23. Шэрэз. 24.

Къан. 25. Нэс. 26. ЩІэт. 27. Хуэм. 31. ПхъэІэщэнэкІу. 34.

Уэрам. 36. Насып. 38. Удж. 39. Тхъу. 42. Хьэбэз. 43.

зэфіэкіри іуэхум щхьэу-зыхь хуищіу къэгъуэгу-рыкіуащ. Ар зэи ящыщалэным ІэхъуэгъуэтегъэкІыу бгъэдэтхэм - хэт ищіэн, зэрысабийрэ ар хьэл хуэхъуауэ къыщіэкіынт.

ГЪЭУНЭР ящыщтэкъым шэрыуэкІэ къыщІэкІхэм е а итхам и щіэзыгъэкі ди тхакіуэхэм жысіам и щапхъэу къэпхь

Борис сыт хуэдэ ІзнатІз Іу-тами - ар телевиденэ, радио, тхылъ тедзапІз ирехъуи - и **ШІЭДЖЫКІаКІУЭХЭМ** куэд къыхахынущ

дунейм

къым икІи зэхэсхакъым.

Дэтхэнэ зы тхакІуэми и

хъууэ арат. Абы и япэ сатыр-

хэм щегъэжьауэ иужькІэ ит-

гъащІэм къыщыхъуа Іуэху-

«ГъащІэм къыщыхъуа Іуэ-

хугъуэр лъабжьэ хуэмыхъу-

мыщІэмэ, цІыхур еджэну-

къым. ГъащІэм къыхэкіа

къызэрыпхудэхьэхынур.

сыжу. Тхылъеджэр къыпхуэ-

аращ. Сигу ирихьыжкъым

сызэрызэплъыжам хуэдэу

нобэ

къытехьэнтэкъым». - шы-

жеІэ Гъэунэм ди газетым

Борис зыцІыхуа дэтхэнэри

мышыур

зэфІэкІыр здынэсыр къызэрапшытэ мытхамэ, тхыгъэ куэд зи Іэдакъэ гъэткіугъуафізу щымытмэ, гугъу уехьу фіэкіа и кіэм шакъэр мыгъущыж щІыкІэ пхунэгъэсыркъым. Уеблэмэ газетым, журналым, тхылъ щызэбгъэтІылъэкІи щыІэщ, къэщІэкІхэм егугъу, тхы- и рассказхэр хьэлэмэту гъуэжынур, гъэр «кхъузанэм» хэ, блэ адыгэбзэ къулейкІэ тхащ. А куэд къызэрыхихынур.

къым и пщэ къыдэхуэ къа- нэгъуэщ яхэту срихьэл а- хъунущ «Уэ къэгъэзэж закъуэ, папэ», «Пощтым», «Шыцvэс», «Чыщбалъкъ «Шыцуэс», «Чыщбалъкъ акъужь», «Нэхулъэ», «Жэпщалъэхэм назыщІым» жыхуиІэхэр. ящыщщи бзэр. Тхыгъэр бзэ Куэд мэхъу, дэтхэнэм и цІэр

къипІуэн. Гъэунэ Борис и дэтхэнэ художественнэ тхыгъэми утепсэлъыхьыфынущ кІыхьу. Си фІэш мэхъу абы и ІэтедзапІэм зыхьхэм. Апхуэ- утезашэу. Абы и лъэныкъуэ- дакъэш экіхэм еджэ дэтдэу егъэлеяуэ зи Іэда- кІэ утепсэлъыхьмэ, Гъэунэм хэнэ зыри зэрыхущІемы-**ЗЭГУПСЫСЫН**

МЫЗ Ахьмэд.

Балъкъ и къуэ

Гъэунэ Борис хузотх Къалэмыр зэпэщу богъабзэ,

Бзэм лъэкІыр ІурыщІэ къыбощІ, КъэбгъэшІыр псынэпсу мэжабзэ, Уи гуащІэм тхылъеджэм пщІэ хуещІ.

Уи уси, уи прози щІэщыгъуэщ, ЯфІэфІу, дихьэхыу щІаджыкІ, КъэпІэтыр сыт щыгъуи Іуэху игъуэщ, Щхьэмыпэ Іэдакъэ щІэмыкІ.

Уи тхылъу «Нэхулъэ» цІэ зиІэм Дыкъеджэу нэхущыр къыттощхьэ, ІэфІагъыу, пэжагъыу къыджепІэм ГугъэфІыр кърелъхьэ ди щхьэ.

Уи псалъэр къулейуэ уохуапэ, Захуагъэр уэ ун бзэм къыпощ. **ШыкІу-инми уощІыфыр я гуапэ,** Уэрэдыр дахащэу къыбош

Сыт щыгъун ун Іэщэщ пэжыр -Уи тхыгъэхэм тщащ нэрылъагъу. Къулейщ, Борис, ун Ізужьыр, Уи шІэджыкІакІуэхэм ялъагъу.

> ШХЬЭНЫКЪУЭ Мусэбий. 2011 2753

«ГъащІэр лъэмыжщ»

Котляровхэ Мариерэ Викторрэ я тхылъ тедзапіэм къыщыдэкІащ Щхьэгъум Борис и тхылъыщІэ

«ГЪАЩІЭР мыжщ» зыфІища ІэдакъэщІэкІым абы щызэхуихьэсащ и усэхэр, уэрэдхэр, миниатюрэ-

хэр. Бахъсэнёнкэ къуажэ клубым илъэс куэд щауэ щолажьэ Борис. Абы́ «Кавказ» район ансамблым уэрэд щыжеІэ, уэрэд еус, жылэм музей къыщызэІуихыну и мурадщи, Щхьэгъум хьэпшыпхэр зэхуехьэс.

Іуэху дахэ куэдкІэ зи гъащі́эр гъэнщІа Щхьэгъум Борис дохъуэхъу и тхылъым нэгъуэщІхэри къыкІэлъыкlуэну, адрей и мурад псори къехъу-

ліэну. СОМГЪУР Синэмис.

газетхэм, Дунейпсо Хасэм, Къэбэрдей

«Адыгэ псалъэ», «Кабарди-

но-Балкарская правда», «За-

Адыгэ Хасэм, ЩІэныгъэхэм-

кІэ Дунейпсо Адыгэ Академи-

ем я лэжьакІуэхэр КъАХ-м и

тхьэмадэ, ЩІДАА-м и вице-

президент Хьэфіыціэ Мухьэ-

мэдрэ абы и къуэшхэу Юрэ,

Анатолэ, Назир, Замир, я шыпхъухэу Людмилэрэ

Розэрэ яхуогузавэ абыхэм я

анэ Хьэфіыціэ (Шэрхъ) Ма-

русэ Мэжид и пхъумрэ

ХьэфІыцІэ Хъызыр Къэрал-

бий и къуэмрэ гуузу дунейм

ман»

Адыгэ

ИлъэсыщІэм ипэ къихуэу КъБКъУ-м и залышхуэм концерт гукъинэжкіэ щызэхуащІыжащ «Амикс» ансамблым и унафэщ Къул Амиррэ Ланэрэ къызэрагъэпэща «Клуб за 30» проектым и япэ Іыхьэр.

ЗИ НЫБЖЬЫР илъэс 30-м щІигъуа, а ІэщІагъэм хуемыджами, езыр-езыру уэрэд жызыlэну зыфlэфlхэм папщІэ мы Іуэхур къызэрагъэпэщауэ арат.

Дэтхэнэ зы уэрэджыlакІуэри ІэгуауэшхуэкІэ утыкум ирагъэблэгъащ, саугъэтхэр иратащ. КІзух концертым псоми зэдыжаlащ «ДДТ» гупым ягъэзащІэ, куэдым фІыуэ ялъэгъуа «Это всё, что останется после меня» уэрэдыр. - Ди гъэсэнхэм ящыщ

гуэрым и цІэр къыхэбгъэ-

щхьэхукІыну тыншкъым, ауэ утыкум нэхъ хуэхьэзыру гу зылъыстахэм ящыщщ творческэ зэпеуэхэм мызэмытІэу пашэ щыхъуа Ахъмэт Мадинэ. Апхуэдэу нэхъ гукъинэжу зыкъагъэлъэгъуащ Тату Мухьэмэд, Ерчэн Мурат, Вэрылі Каринэ сымэ. И къисІуэну сыхуейщ шΙэ клубым хэтхэм я нэхъыжь, концертым жыджэру зы-къыщызыгъэлъэгъуа Черкъыщызыгъэлъэгъуа новэ Алёнэ, - жиІащ КъБР-м щіыхь зиіэ и артисткэ Къул Ланэ. - Клубым къекІvаліэхэм макъамэ гъуазджэм и щэхухэм адэкІи зыхагъэгъуэзэну, я зэфІэкІхэм хагъэхъуэну, проектыщІэхэм тегушхуэну я хъуэпсапіэщ. Абы и лъэныкъуэкІэ Амир иджыри щІэ гуэрхэр къыхи-

лъхьэну дыщогугъ. КъБР-м щэнхабзэмкІэ щІыхь зиІэ и лэжьакІуэ Къул Амир илъэс зыбжанэ хъуауэ и мурадт макъамэр фі́ыўэ зылъагъу, ауэ а ІэщІагъэм

Уэрэдыр зи Іэпэгъухэр

къызэригъэпэщыну. Си шхьэкІэ уэрэд жы-Іэным теухуа си хъуэпсапІэр къызэхъулІакъым, ауэ абыкіэ зэфіэкі зиіэ сабийхэмрэ щІалэгъуалэмрэ садолажьэ. - же́Іэ Амир. - НэгъуэщІ ІэнатІэ пэрыт си ныбжьэгъу-

хэм, цІыхугъэхэм мызэмытіэу жаіэу зэхэсхат утыку ихьэныр я хъуэпсапІзу зэрыщытар, иджы караоке клубхэм уэрэд шыжагэу зэрызытрагъэур. Аращ «Клуб за 30» проектыр къыщІыхэслъхьар.

Гупыр «Амикс» студием тхьэмахуэм щэ щызэхуос. Къулхэ Амиррэ Ланэрэ нэмыщІ ахэр сценэ итыкІэм, уэрэд жыlэкlэм хуагъасэ ЩоджэнцІыкІу Алий и цІэр зезыхьэ Къэбэрдей къэрал драмэ театрым и актёр Тэмазэ Лиуан, КъБР-м щІыхь гъэфІхэр зиІэ и артистхэу Дым Елдар, Шал Хъусен, КъБР-м щІыхь

зиІэ и лэжьакІуэ Романи хинэ Иринэ сымэ. Проектым и кlэух концерт

гукъинэжым иужькІэ клубым къекІуалІэхэм я бжыгъэм зэрыхэхъуэнум шэч хэлъкъым. Пшыхьыр ягъэ-дэхащ КъБР-м щэнхабзэмкІэ щІыхь зиІэ и лэжьакІуэ Романихинэ Иринэ зи художественнэ унафэщ «Калисто», эстрадэ къафэхэмкІэ «Арабеск» (художественнэ унафэщІыр УФ-м егъэджэныгъэмкіэ щіыхь зиіэ и лэжьакіуэ Добросердовэ Лилиещ) ансамблхэм.

УФ-м и Къэрал Думэм и депутат Останинэ Нинэ «100 лет ВЛКСМ» орденыр яхуигъэфэщащ Къулхэ Амиррэ Ланэрэ, Романихинэ Иринэ, комсомол жыджэру зэрыщытам, творческэ лэжьыкъазэрехъулІэм папщІэ

ТЕКІУЖЬ Заретэ.

Редактор нэхъыщхьэ

Щынэл. **44**. Уэкъу. **45**. Klэф.

ЖЫЛАСЭ Заурбэч Редколлегием хэтхэр:

ЖьэкІэмыхъу Маринэ (унафэщІ-редактор), Ширдий Маринэ (унафэщІ-редактор), Къаншокъуэ Эллэ (жэуап зыхь секретарь), Къардэн Маритэ, Къумахуэ Аслъэн, НэщІэпыджэ Замирэ, Чэрим Марианнэ, ЩхьэщэмыщІ Изэ.

кэ, Налшык къалэ,

Лениным и уэрам, 5

Дыгъэгъазэм и 18-м тета псалъэзэблэдзым и жэуапхэр:

ЕкІуэкІыу: **2**. Бгъуэ. **5**. Жьауэ. **7**. Шухьэ. **9**. Бзу. **10**. Надэ. **11**. Пшэр. **14**. Аргъей. **19**. ПщІий. **20**. КІумыхъу. **21**. Ибэ. 23. Сату. 24. Хьэсы. 25. Пкъы. *Къехыу:* 1. Бжьынэ. 3. Гъуэз. 4. Нэхърэ. 6. Уадэ. 8

Уэшх. 12. Гурэ. 13. Бей. 15. Апэсы. 16. Жинт. 17. Шхүэ. 18. Тхъурыжь. 22. Бакъ.

Къехыу: **1**. Къэбыстэ. ЕкІуэкІыу: 1. Къэб. 2. Хъэуан. 3. Бэлыджэ. 4. Шыбжий. **5**. Санэ. **6**. Шэфтал. **7**. Джэш.

тариатым - 42-22-66.

КЪУДАМЭХЭМ: политикэмкІэ, жылагъуэмрэ

лъэпкъ ІуэхухэмкІэ - 42-22-86; къуажэ гъащІэмрэ

экономикэмкІэ-42-57-59; щэнхабзэмкІэ-42-75-36;

егъэджэныгъэмрэ щІэныгъэмкІэ - 40-15-31; хъы-

барыщІэхэмрэ спортымкІэ - 42-22-88, 42-60-53,

42-22-89; зэдзэкIакIуэхэм - 42-21-88; корректорхэм

- 42-60-27; ЭВМ-м и операторхэм - 42-22-84; ком-

пьютер ІэнатІэм - 42-26-41; сурэттеххэм - 42-75-78,

Дыгъэгъазэм и 21-м тета

псалъэзэблэдзым и жэуапхэр

зэрехыжам къыхэкІыу хуемыджахэм Я клуб Теддзэ тхыгъэхэм къыщыхьа бжыгъэхэм, къыщаІэта ТЕЛЕФОНХЭР: редактор нэхъыщхьэм, секретарым - 42-56-19; унафэщІ-редакторхэм - 40-48-54, 40-06-33; жэуап зыхь секретарым - 42-22-82; секре-

Іуэхугъуэхэм я пэжагъымкІэ ахэр зытхахэм нэсу жэуап яхь. Авторхэмрэ редакцэмрэ я Іуэху еплъыкІэр зэтехуэ зэпыту щыткъым. Газетыр Іэ тезыдзахэм яхуэхьыныр и пщэ дэлъщ КъБР-м

федеральнэ пощт зэпыщ Іэныгъэхэмк Іэ и управленэм. Тел.: 76-01-28, 76-01-10 Газетыр 2016 гъэм дыгъэгъазэм и 19-м Печатым и хуитыныгъэр хъумэнымкІэ Къэбэрдей-Балъкъэр щІы-

налъэ ІуэхущІапІэм ПИ №ТУ07-00117-м щІэту ятхащ Зы илъэсым газетыр 156-рэ къыдокІ «Издательство «Южный регион» ООО-м щытрадзащ. 357600, Ставрополь край, ЕсэнтІыгу къалэ, Никольскэ уэрам, 5-А

Мы къыдэкІыгъуэм елэжьахэщ: жэуап зыхь секретарь Къаншокъуэ Эллэ, корректорхэу Щоджэн Иннэ (1, 2-нэ нап.), Нэужьокъуэ Заирэ (3, 4-нэ нап.). КомпьютеркІэ газетым и теплъэр ящІащ Дол Маринэ, Ныр Саидэ, сурэтхэм елэжьар Бицу Жаннэщ.

Номерыр «Адыгэ псалъэм» и компьютер ІэнатІэм шагъэхьэзыраш.

Газетым Іэ традзэн хуейщ сыхьэт 20-м, щытрадзар сыхьэт 20.00-рщ.

Индексыр П 5894 ● Тираж 1.857 ● Заказ №2899